

<p>حیزبایه تی له کوردستاندا</p> <p>ل ۱۲، ۱۳</p>	<p>کوردستان بازاریکی پهیمان پیدراوه</p> <p>بۆ وه به رهینان</p> <p>ل ۲</p>	<p>«نه گهر پارتەکانی دهسه لانداری فیرفورم</p> <p>نه گهن، ده بیته پارتی دیکه ریفورم بکات»</p> <p>ل ۶</p>	<p>عوسمان تۆجه لان: کورد له تورکیا نه نه</p> <p>به سیاسه تی حه کیمانه ده گاته نامانجی خوی</p> <p>ل ۴</p>
--	--	--	---

شیعه له پشتگیری فیدرالی په شیمان ده بیته وه

مه کته بی سیاسی پارتی و په کیتی یاداشتی خو پشانده کان تاووتوی ده گهن

بریار نامیق

په پاریاویه ئه مرۆ هه ردوو مه کته بی سیاسی پارتی دیموکراتی کوردستان و په کیتی نیشتمانی کوردستان سه رجه م یاداشته کانئ همدواییانه ی خو پشانده کانئ هه ریمی کوردستان تاووتوی بکن.

کۆبوونه وه که ی مه کته بی سیاسی ئه دوو حیزبه، که له ئه نجومه نی وه زیرانی حکومت و جیگره که ی ده گه ریته وه، که هه ردووکیان ئه ندای مه کته بی سیاسی و شوینی وه زیفه که یان نزیکه.

هه ر به پی ئه و زانیاریانه ی ده ست رۆژنامه که وتوو، ته وه ریکی تری کۆبوونه وه که تاییه ت ده بیته به کاره کانئ

رۆژنامه

دوو هیزه سه ره کیبه که ی شیعه، له پشتگیری کردنی سیستمی فیدرالی په شیمان ده به وه و داواکاریش بۆ هه موار کردنی ده ستور به ئاراسته ی به هیز کردنی حکومتی ناوه ند زیاد ده کات.

نوری مالیکی، سه رۆک وه زیرانی عیراق، رۆژی شه ممه ی رابردوو له کۆریکی ریکخراوی ده سه لاتیرو توانا عیراقیه کان، سه بارت به ده سه لاتان به هه ریم و پارێزگاگان وتی: سالی ۲۰۰۵ ده ستور به په له نوو سراوه ته وه و پیوسته لیژنه ی هه مواری ده ستور به شیوه یه ک ده ستور هه موار بکات، که ده سه لاتی پیوست بداته حکومتی ناوه ندی بۆ به رپوه بردنی ولات، نه ک ئه و ده سه لاتانه بدریته حکومته محلیه کان، پشتیوان ئه حمده، ئه ندای په ره مانی عیراق له سه ر لیستی هاو په یمانی کوردستان،

حکومت داوای مؤلته له ماموستایان ده کات

بریار نامیق

ناتوانریت په کانی تر ده ره ماله یان بۆ سه رف بکریته، ئه مه ش داوی ئه وه ی په کانی ۷ و ۸ بریار له خه رج کردنی ده ره ماله یان درا. له کۆبوونه وه که ی دوینی جیگری سه رۆکی حکومت و

داوای له ماموستایان کردوه که تا سه ره تای سالی ئاینده هاتنی بودجه ی نوئ مؤلته یان پیدهن، چونکه «حکومت توانای جیبه جیگر کردنی ئه و داواکاریانه ی نییه».

له چه ند رۆژی رابردوو ئه نجومه نی وه زیرانی بریاریدا بری ۷۵ هه زار دینار وه ک ده رماله بۆ په کانی ۷ و ۸ خه رج بکات و له ۲۰۰۸/۹/۱ حساب بکریته، بریاریشه له کۆبوونه وه ی

چه ند وه زیریکی بانگه یشتی په ره مان ده کرین وه زاره تی په روه رده ژماره یه ک فۆرمی وه رگرتنی خو پندکاران ونده کات

رۆژنامه

وه زاره تی په روه رده، ژماره یه ک له فۆرمی خو پندکارانی ده رچووی ئاماده ییه کانی نه ناریدوو بۆ خو پندنی بالاو به وه یه شه وه په ره مانی کوردستان بریاریدا بانگه یشتی چه ند وه زیریکی بکات بۆ به رده م په ره مان. عه ونی به زاز، جیگری سه رۆکی لیژنه ی یاسایی له په ره مانی کوردستان، ئاماژه ی به وه دا، بۆیان ده رکه وتوه کیشه له فۆرمی

هه ندیک له خو پندکاراندا هه یه و به شیکیان له لایه ن وه زاره تی په روه رده وه نه نیردراون بۆ ناوه ندی وه رگرتنی خو پندکاران، تا ناویان ده ربجیت، ئه مه جگه له چه ندین کیشه ی دیکه که له ده سه لاتی ئه و به رپوه به رده نه بووه، هه ربۆیه داواکراوه وه زیری و وه زاره ته په یوه ندیداره کان بۆ ئه و کیشه یه بانگ بکریته په ره مان بۆ گفتوگو کردن له وه باره یه وه. هاوکات لیژنه ی په روه رده و خو پندنی بالا، جه خت له سه ر زیاد کردن و دروست کردنی

۲۰۰ هۆلی خو پندن ده که نه وه، که سالی پار بریاربوو دروست بکرین و به پیوستیشی ده زانن لایه نی په یوه ندیدار هۆکاری دروسته کردنه که یان بۆ روون بکاته وه، هه روه ها بایه خی زیاتر بدریته به فراوان کردنی زانکو په یمانه کانی هه ریمی کوردستان و داواش ده که ن سیستمی وه رگرتنی ناوه ندی بگۆردریته بۆ سیستمیکی باشتر.

له ۸ دا به داوا چوونیک بلوکره وه ته وه

به رپرسیانی که رکوک دۆسیه ی ئه منیی پارێزگا که یان ناده نه ده ست عیراق

پشتیوان سه عدوللا

به رپرسیانی پارێزگای که رکوک نایانه ویت دۆسیه ی ئه منیی پارێزگای که رکوک له سوپای ئه مریکا وه ربگریته وه، ئه وه له کاتیکی ده و زاره تی به رگری عیراق داوای وه رگرتنه وه ی ده کات.

به پی چه ند زانیاریه کی رۆژنامه که له سه رچاوه یه کی به رپرسه وه ده ستی که وتوه، له شه رۆژی که پیش ئه و وه زاره تی به رگری عیراق نوو سراویکی ئاراسته ی به رپوه به رایه تی پۆلیسی که رکوک کردوه، بۆ ئه وه ی رای خویان بدن له سه ر وه رگرتنه وه ی دۆسیه ی ئه منیی پارێزگا که له ئه مریکیه کان و دانه وه ی به عیراقیه کان.

سه رچاوه که که نه یویست ناوی بنووسریته، به رۆژنامه ی راگه یاند: به رپرسیانی ئه منی که رکوک داوا که ی وه زاره تی به رگرییان را تکرار کرد و ئه وه ی بینان باشبووه که دۆسیه که عیراق نوو سراویکی ئاراسته ی به رپوه به رایه تی پۆلیسی که رکوک کردوه، بۆ ئه وه ی رای خویان بدن له سه ر وه رگرتنه وه ی دۆسیه ی ئه منیی پارێزگا که له ئه مریکیه کان و دانه وه ی به عیراقیه کان.

سه رچاوه که که نه یویست ناوی بنووسریته، به رۆژنامه ی راگه یاند: به رپرسیانی ئه منی که رکوک داوا که ی وه زاره تی به رگرییان را تکرار کرد و ئه وه ی بینان باشبووه که دۆسیه که

لای ئه مریکیه کان بمینیته وه. هه ر له وه باره یه وه عه بدولره حمان مسته فا، پارێزگاری که رکوک، به رۆژنامه ی راگه یاند: چه ند جاریک داواکراوه که هه لسه نکاندنی ئه و مه سه له یه بکریته، هه رچه نده هیزه ئه منیه کانی که رکوک توانیویانه تا راده یه ک بارودۆخه که به ره و باشی به ن، به لام به رای من له ئیستادا مه له فی ئه منی لای ئه مریکیه کان بمینیته وه باشتر وه هاوکاری هیزه عیراقیه کان بکن.

ئاگاداریه ک له کۆمپانیای نالیاه

- داوای ئه نجامدانی پرۆژه ی نیشته جیپوونی گوندی ئه لمانی به سه رکه وتووی و فرۆشتنی ۹۲٪ ی په که کانی، کۆمپانیای نالیا هه لده ستیت به دروست کردنی ۱۱۰۰ په که ی نیشته جیپوون له ژیر ناوی (کورد سیتی) KURD CITY.
- بۆیه کۆمپانیا پیوستی به م کارمه ندانه هه یه:
۱. په ک ئه ندازیاری ته لارسازی (شاره زایی له 3Dmax دا هه بیته).
  ۲. (۲۰) ئه ندازیاری بیناکاری (مه دهنی) (شاره زایی له ۵ سال که متر نه بیته).
  ۳. (۲۰) چاودیر (مراقب فنی).
  ۴. (۳) ژمیاریار (شاره زایی له ۳ سال که متر نه بیته).
  ۵. (۳) پروپیو (شاره زایی له ئامیری Total Station دا هه بیته).

له رۆژانی ۱۰ بۆ ۲۰/۱۱/۲۰ فۆرم له کۆمپانیا دابه شده کریته و چاوپیکه وتنه کان ئه نجامده دریته.

کۆمپانیای نالیا
سلیمانی - نووی مه لیک
 گوندی ئه لمانی - خانووی ژماره ۱۲
 ۰۷۵۰۱۵۷۴۸۸۰ - ۰۷۷۰۱۵۷۴۸۸۰

له پهراویزی زیندانیکردنی شوان داودی

دادگا کار به یاسای په رله مان ناکات

بهرهم خالد

شوان داودی

نژیکه ی دوو مانگ به سه په سندرکردنی یاسای کاری روژنامه نووسیدا تپیه ریوهو هیشتا دادگاکانی کوردستان کار به یاسا کونه که دهکن، بهوهویوه ماوهی پینچ روژه شوان داودی، سه نووسه ری روژنامه ی ههوال، له بهریوه به ری تی چاکسازیی کومه لایه تی سلیمانی زیندانی کراوه.

روژی ۲۰۰۸/۱۱/۴ دادگای که تتی سلیمانی، بریاری مانگیک زیندانیکردن و غه رانه کردنی به بری ۳۰۰ هزار دینار به سه ر شوان داودی سه نووسه ری ههفته نامه ی ههوال سه پاند، پاش هوهی ۱ سال له مه و بهر له روژنامه ی ههوالدا چهنه بایه تیگ له سه ر چهنه کیشه یه کی ناو دادگای سلیمانی بلاو کراوه وه، بهوهویوه سه روهکی دادگاکه له کار لابراوه و پاشان سکالای له سه ر سه نووسه ری ههوال تومار کردوه، دوا ی چهنه دانیشتنیک هوه بریاره ده چوه، هوه له کاتیگدا به یاسای نویی روژنامه گه ری له کوردستاندا له لایه ن په رله مانه وه په سه ندرکراوه.

له دادگاکاندا کاری پیناکریتو به یاساکه ی پیشوه حوکمدراوه، وتیشی: «هه مه کاره ساته که دادوهرو دادگا تا ئیستا کار به یاسا کونه کان دهکن، چونکه من به پیی یاسای سزادانی عیراقی دادگایی کراوم، هه رچهنده له ریگه ی پاریزه ده که مه وه به دادوهرم وت که هوه یاسایه کونه ئیستا یاسای نویی هه یه، به لام دادوه توره بووه، فه رمانی به پویسه کاندا که بمه ن بۆ زیندان».

له دوا ی بلاو بوونه وهی هوه ههواله وه، زوریگ له هوالاتیان و روژنامه نووسان و ریخواوه ناوخیوی و نیوده له تپیه کان، له ریگه ی به یاننامه و راگه یه ندراره وه رهخنه یان له بریاره که دادگا گرتوه و به پیشیلکردنی مافی راده برپینی ده دهنه

که هوارکریکم ئیستا له ناو زینداندایه، به داخه وه هه ندیک له دادوه ره کان هوه گومانه لای ئیسه ی روژنامه نووس دروستده کهن که هه وتونه ته ژیر کاریگه ری به ری سیک یاخوه حیزبو لایه نیک، لیره شه وه داوا له هوارکاره روژنامه نووسه کانم ده که م که له نووسین و کاره کانایاندا ره چاوی یاسا ئیتیکی کاره که یان بکن».

دادگای سلیمانی به پشینه ستن به برگه ی ژماره ۱۰ ی یاسای سزادانی عیراقی ماده کانی ۴۲۳ و ۴۳۴ که ریگه به زیندانیکردنی روژنامه نووسان ده دات له گه ل غزامه کردنیان، داودی به به ندرکن بۆ ماوه ی مانگیک و غه رانه کردنی به بری ۳۰۰ هزار دینار سزاداو، له کاتیگدا به پیی یاسای نویی کاری روژنامه نووسی که له ۲۰۰۸/۹/۲۲ دا له لایه ن په رله مانی کوردستانه وه په سه ندرکراوه سه روهکی هه ریم ئیمزای له سه ر کردوه، به هه یچ شیوه یه ک نابیت روژنامه نووس به ند بکریتو تنه ا به غه رانه کردن سزا ده دریت.

شیرکو مه نگوری، جیگری سه نووسه ری روژنامه ی کوردستانی نوی، پیویاه که په له کراوه ده بووه هوه بریاره را بگریاه و به پیی یاسای نویی روژنامه گه ری دادگایی بکرایه، نه ک دادگا به په رله پیل بگه ریته وه سه ر یاسا کونه که و تیشی: «بۆ یه که مجاره که روژنامه نووسیک زیندانی ده کریت، هوه ش مه سه له یه کی یاسایه نه ک سیاسی بیت، بۆ هوه ی کاری روژنامه نووسی له که دار بکریت، به لام به گشتی بریاریکی

قه له م، سه رنووسه ری ههوال جهختی له وه شکرده وه که هوه بریاره دژ به نازادی کاری روژنامه نووسیبه له کوردستان، هوه شی وت: «هوه بریاره بۆ چاوشکینی روژنامه نووسانه که نه توانن له سه ر ده سه لاتی دادوه ری بنووسن و رهخنه ی لینگرن، چونکه هه گه ر به یاسا کونه که ش بیت، نه ده بوو زیندانی بکریم، له به ره وه ی پیشتر هه یچ حوکمیک نه دراوم».

مه م بورهان قانع، هه ندامی ستافی کارای هه فته نامه ی چاودیز، به روژنامه ی راگه یاندا: هوه بریاره ی دادگا نیکه رانی روژنامه نووسان توختر ده کاته وه که دلخوش نه بن به رامبه ر یاسای روژنامه گه ری، که ماوه یه ک له مه و به ر له لایه ن په رله مانی کوردستانه وه په سه ندرکرا، به و پییه ی زیندانیکردنی روژنامه نووسان مه ترسیبه که رووه ریوی روژنامه نووسان ده بیته وه له پال هه ره شه ی تیرورکردنی روژنامه نووسان، وتیشی: «هوه بریارانه ئماژه یه به وه ی که شه ریکی گه وه له به رده م روژنامه نووساندا یه داواکرم له به برپسانی هه ریم روویه ری نازادی راده برپین فراوانتر بکن و چیدیکه مافو نازادی روژنامه نووسان پیشیل نه کریت، چونکه هوه پیشیلکردنی مافی گشتی لیده که ویته وه».

هوه روژنامه نووسه رهخنه ی هوه ی له هه ندیک له دادوه ره کان گرت که به و بریارانه یان گومانی هوه لای روژنامه نووسان دروستده کهن که سه ربه خۆنن له بریاردان و وتی: «نیکه رانم

باش نییه».

مهنگوری هیوای هوهی خواست که له نژیکترین ماوهدا کار به یاسا نوییه که بکریت بۆ هوهی هوه لیک تیگه بیشتنه خراپه ی نیوان روژنامه نووسان و ده سه لات نه هیلریت، وتیشی: «یاساکه له به رزه وه ندیی روژنامه نووسان و خودی ده سه لاتیشدایه بۆ هوه ی په یوه ندیی ته ندروست له نیواناندا هه بیت و تاراده یه ک زامنی کاری روژنامه نووسی کردوه له کوردستاندا».

ئیستا سه رنووسه ری ههوال له ریگه ی پاریزه ره که یه وه داوا ی پیندا چوه وه ی بریاره که ی دادگای که تتی سلیمانیان کردوه وه به هیوا یه بریاره که هه لوه شینریته وه، هه روه ک ستار خواره حم، پاریزه ری شوان داودی، به روژنامه ی راگه یاندا: به و بریاره رازی نین و ده یینره وه بۆ دادگای پیندا چوه وه ی ناوچه ی سلیمانی، چونکه هوه بایه تانه هه یچ ناو زانندیکی تیدانیه و هه یچ ده ستیکشی له پشته وه نه بووه، به لکو تنه ا بۆ به رزه وه ندیی گشتی و وه ک کاریکی روژنامه وانیی بلاو کراوه ته وه. له لای خۆیه وه ئاکو محمه د، سه رنووسه ری روژنامه ی روداو، هیمای بۆ هوه شکر که نابیت روژنامه نووس بگریتو له بری هوه سزای دارایی بدریت، مه گه ر له کاتیگدا نه توانیت هوه بره پارویه بدات، وتیشی: «له گه ل هوه دانیم که روژنامه نووس نه دریته دادگا، به لام دژ به گرتنی روژنامه نووسانم به هه موو شیوه یه ک».

نیچیرقان بارزانی:

ناتوانین له ناستی نه و هه موو دروو بوختانه دا بیدهنگ بین

دیه فازل

سه روهکی حکومتی هه ریم

خستنه پالی تومه تی ناواره بوونی هه زاران مه سیحی خرایه هه ستوی پیشمه رگه و کورد، هه مه ش وای له نیچیرقان بارزانی، سه روهکی حکومتی هه ریم کرد بیته قسه و وه لامی هوه تومه تانه بداته وه که له لایه ن هه ندیک به ری سزی عیراقیه وه ئاراسته ی حکومتی هه ریم کراون.

نیچیرقان بارزانی، سه روهکی حکومتی هه ریمی کوردستان، له وتاریگدا که له میدیاکانی پارتییه وه بلاو کرایه وه، به توندی هوه وه ره ده کاته وه که حکومتی هه ریم یان کورد به گشتی ده ستی هه بوو بیت له ناواره بوونی مه سیحیه کانی موسل، سه روهکی حکومت له وتاره که یدا ده لیت: «جیگه ی سه رسورمانه هه ر له گه ل ده رکردنی خوشکو برا مه سیحیه کان له شاری موسل، هه ندیک له وه که سانه ی چاویان به دیموکراسی و پیگه وه ژیان و ئارامی سه قامگیری کوردستان هه لئایه ت، به بی هه یچ به لگه و هوه یه ک ئوبالی هوه تاوانه یان خسته هه ستوی حکومت و پیشمه رگه و پارت و لایه نه سیاسییه کانی هه ریمی کوردستان، هه رچهنده به پیویستمان نه ده زانی وه لامیان بده یه وه، به لام نه شمانتوانی له ناست هوه هه موو دروو بوختان و قسه هه لبه ستراوانه بیدهنگ بین.

ناشوورییه کان کردوه وه به هه یچ شیوه یه ک ده ستیان له وه کاره ساته دا نه بووه که به سه ر مه سیحیه کاندا هاتوه، له به رامبه ردا هه کاری پیویابوو که به ری سزیاری یه که م له وه کاره ساته ی به سه ر مه سیحیه کاندا هاتوه حکومتی عیراقه.

نیچیرقان بارزانی و به ری سزانی لیست و حیزبه مه سیحیه کانیش، باس له که مه تره خمیه ی حکومتی عیراق ده کهن له هوارکریکردن و یارمه تیدانی مه سیحیه ناواره کاندا که تا ئیستا تنیا له روه ی راگه یانندنه وه بانگه شه بۆ هوارکریکردنیان ده کهن، به لام یونادم یوسف که نا، سه روهکی لیستی رافیده یین و نوینه ری مه سیحیه کان له په رله مانی عیراق، هوه ی ره تکرده وه که حکومتی عیراق هوارکاری مه سیحیه ناواره کانی نه کرد بیت و بۆ روژنامه باسی له وه کرد حکومت بری ۵ ملیون دولاری بۆ یارمه تیدانی ناواره کان

له ناواره بوونی مه سیحیه کان له قه له م ده دن، له وتاره که یدا سه روهکی حکومتی هه ریم هوه و پرسیاره ده کات که وه ک حکومتی هه ریم و جه ماوه ری کوردستان چ سوودو قازانجیکمان پینده کات له ناواره کردنی مه سیحیه کانی موسل؟

چاودیزانی سیاسی هه و بروایه دان که کورد هه یچ سوودیک له ناواره کردنی مه سیحیه کان نابینیت، به لکو راهه دوونانی مه سیحیه کان ئامانجی گه وده ی له پشته وه بووه، له مباریه وه رومی هه کاری وتی: «بیگومانم له وه ی ده ستیکی ده ره کی به هیز له پشت ناواره بوونی مه سیحیه کانه وه یه، چونکه هه یچ هیزیک هه گه ر توانایه کی بی سنووری نه بیت، ناتوانیت له ماوه ی دووه ه فته دا نژیکه ی ۱۰ هه زار مه سیحی له موسل ناواره بکاتو له مالو حالی خویان راویان بنیت».

هه م ئالوگورکردنی تومه تانه له نیوان کوردو عه ره ب، کئی لیی به ری سه، به وتی یونادم یوسف که نا، هه ندیک لایه ن له هه ریم و به خدا کیبری که له سه ر یارمه تیدانی مه سیحیه کان ده کهن که کئی زیاتر یارمه تی داون و له راگه یانندنه کاندا بلاویده که نه وه که له به ره تدا باشتترین یارمه تی بۆ هوه ناوارانه که راندنه وه یانه بۆ شوینته کانی خویان.

نوینه ری مه سیحیه کان له په رله مانی عیراق، گله یشی له هه ندیک لایه نی نیو حکومتی هه ریم کرد که به جوریگ کار بۆ مه سیحیه کان ده کهن که جیگریان بکن له شوینته ی لئی ناواره بوون، نه ک کار بۆ گه راندنه وه یان بکن بۆ ناوچه کان خویان.

هه رزیگی نوی

له پشده ر

ده کریته وه

دیده ن مه جید

شانیدیکی ئیران سه ردانی هه ری می کوردستان ده کهن بۆ کردنه وه ی مه رزیکی نیوده وه له تی له سه ر سنووری قه زای پشده ر، حکومتی هه ری می ش ره زامه ندیی ده ربریوه بۆ کردنه وه ی هوه مه رزه.

به پیی زانیارییه کان حکومتی ئیران هه موو پینداویستییه کانی مه رزیکی نیوده وه له تی له سنووری (گوریلکی) ی سه ر به قه زای پشده ر دابین ده کات و شانیدیکی شیان بۆ تاووتویکردنی هوه و باسه و کردنه وه ی مه رزیکی نیوده وه له تی له گه ل به ری سزانی قه زای پشده ر کزبوونه وه.

حه سه ن عه بدوللا حه سه ن، قایمقامی قه زای پشده ر، هوه هه والهی پشتراستکردوه و کردنه وه ی مه رزیکی له وشینویه ش به سه رچاوه یه کی بازرگانی باش ده زانیت بۆ ناوچه ی پشده رو هه ریمی کوردستان و به روژنامه ی راگه یاندا: لیژنه یه کی ۱۲ که سی پایه برزی ئیران که جیگری وه زیری بازرگانی و پاریزگاری سه رده شتی تیدا بووه، سه ردانی قه زاکه یان کردوه و وتی: «وه ک ئاماده کارییه ک ئاگاداریان کردینه وه که هه موو خزمه تگوزارییه کیان بۆ سنووری گوره لکی هیناوه وه ک کاره باو کومه لیک کزگا»، هه روه ک به وتی قایمقامی قه زای پشده ر، دانا هه حمه د مه جید، پایزگاری سلیمانی، له و باسه و کردنه وه ی مه رزه که ئاگادار کردوه ته وه، «حکومتی هه ری می ش ره زامه ندیی له سه ر ده ربریوه»، به لام تا ئیستا حکومتی عیراق له کردنه وه ی هوه مه رزه ئاگادار نه کراوه ته وه.

مالیکی: دەستور بە پەلە نووسراوەتەوهو پێویستە دەسه‌لاتی پێویست بدرێتە ناوەند

شیعەکان، لە پشتگیریکردنی فیدرالی پەشیمان دەبنەوهو
لەگەڵ بەهێزکردنی ناوەندن

هه‌ستیار قادر

شیعەکان، لە پشتگیریکردنی سیستمی فیدرالی پەشیمان دەبنەوهو داواکانی هەموارکردنی دەستور بە ئاراستەی بەهێزکردنی حکومەتی ناوەند زیاد دەکات. بەپێی ئەو زانیارییانەی دەست رۆژنامه کەوتوو، داواى لایەنە عێراقییەکان سەبارەت بە هەموارکردنی دەستور بە هەمیشەیی عێراق، بە قازانجی بەهێزکردنی هەرێمەکان رووی لە زیاد بوون کردوو و لێدوانی نوری مالیکی، سەرۆک وەزیرانی عێراقیش، لە کۆنگرەى دەستەبژیری و توانا عێراقییەکاندا، بەلگەى هاتنەکایەى ئەو تێروانیانەن، کاتیک ناوبراو رایگەیاندا کە دەستورێان بە پەلە نووسراوەتەوهو داواشی کرد کە دەستور بابەتییانە بنوسرێتەوه، بەشیوەیکە دەسه‌لاتی پێویست بداتە حکومەتی ناوەندی بۆ بەرێوەبردنی ولات، ئەک ئەو دەسه‌لاتانە بدریتە حکومەتە محەلییەکان،

پشتیوان ئەحمەد، ئەندامی پەرلەمانی عێراق لەسەر لیستی هاوپیەمانی کوردستان، بۆ رۆژنامه‌وتی: ئیستا سەرچەم لایەنە عێراقییەکان، جگە لە کورد، لە دژی فیدرالی و دەیانەوت ئەو سیستمە لە عێراق هەلبووەشێنرێتەوهو ئەو لایەنەکانەش کە پیشتر پشتگیری فیدرالیان دەکرد، ئیستا چونەتە پال ئەیارانی ئەو سیستمە لە دژی کورد، تا ناوەند بەهێز بێت و وتیشی: «ئەو پرۆژە یاسایانەش کە دەنێردرێتە پەرلەمانی عێراق، دژ بە کرۆکی فیدرالی دەنووسرێتەوه، بە شیوەیک کە هەریمی کوردستان بوونی نییه».

پشتیوان ئەحمەد، ئەندامی پەرلەمانی عێراق لەسەر لیستی هاوپیەمانی کوردستان، بۆ رۆژنامه‌وتی: ئیستا سەرچەم لایەنە عێراقییەکان، جگە لە کورد، لە دژی فیدرالی و دەیانەوت ئەو سیستمە لە عێراق هەلبووەشێنرێتەوهو ئەو لایەنەکانەش کە پیشتر پشتگیری فیدرالیان دەکرد، ئیستا چونەتە پال ئەیارانی ئەو سیستمە لە دژی کورد، تا ناوەند بەهێز بێت و وتیشی: «ئەو پرۆژە یاسایانەش کە دەنێردرێتە پەرلەمانی عێراق، دژ بە کرۆکی فیدرالی دەنووسرێتەوه، بە شیوەیک کە هەریمی کوردستان بوونی نییه».

دەدەوش لەبەر ئەوە دان بە هەریمی کوردستاندا نایێت. یەکێک لە هۆکارە سەرەکییەکانی ترسی کورد لە بەهێزی ناوەند و دوو لایەنی ناوەند لە پێدانی دەسه‌لات بە هەریم و پارێزگاگان، دەگەرێتەوه بۆ ئەزموونی ئەو دوو لایەنە بەیەکترییەوه، بەو پێیەی بە درێژایی میژوو، کورد توشی ستم بوو بە دەستی ناوەندیکی بەهێز و لەبەر ئەوە ریشدا بەهێزبوونی هەریم و هەنگاونانی لە دەسه‌لاتی فیدرالییەوه بۆ کۆنفیدرالی، کۆمانی بە دەوڵەتیوونی کوردی لە لایەن حکومەتی ناوەند و لایەنە پێکھێنەرەکانی دروستکردوو، قاسم داود، ئەندامی سەر بە خۆی لیستی ئیئتلاف، وێرای پشتگیریکردنی بوونی ئەو دوو تێروانییە وەک هۆکاری سەرەکی ناکۆکییەکان لەسەر دەستی هەریم و حکومەتی ناوەندی، بۆ رۆژنامه‌وتی روونکردوو کە ئەوەی لەسەر زاری بەرپرسی لایەنە عێراقییەکانەوه لەسەر دەسه‌لاتی هەریم و ناوەند

دەدریت، تەنها تێروانی و خواستی ئەو لایەنەکانەوه دەستور ئەو مەسەلەیی ریکخستوو و هەر گۆرانکارییەکیش لەو دەستوردا بە ئاراستەی دەستکاریکردنی دەسه‌لاتی هەریمەکان بکریت، پێویستی بە تەوافوقی سیاسی هیه. قاسم داود، جەختی لەسەر ئەوەش کردوو کە بۆ پارێزگاریکردن لە سیستمی فیدرالی عێراق، پێویستە هاوسەنگیەک هەبێت لە نێوان خۆی سیستمی فیدرالی و ناوەندیی بریارەکانی هەریم و ئەبوونی ئەو هاوسەنگیەش، عێراق بەرەو کەرتبوون یان دروستبوونەوهی حکومەتیکی ناوەندی دیکتاتور دەبات. داواکارییەکانی هەموارکردنی دەستور بە رووکاری گۆرانکاری دەسه‌لاتەکانی هەریم و ناوەند، تەنها داواى شیعەکان نییه و سونەکانیش هەمان خواستیان هەیه و پشتگیری بە پەلەى هەمواری دەستور دەکەن.

هاشم تائی، ئەندامی ئەنجومەنی شوری حیزبی ئیسلامی عێراقی، بە رۆژنامه‌وتی رایگەیاندا، کە کیشەى دەسه‌لاتەکان لە نێوان هەریمی کوردستان و بەغدا، لە ئەستۆی هیچکام لەم دوو لایەنەدا نییه و بە پەلە نووسینەوهی دەستور و دابەشکردنی لە نێوان شیعە و سونەدا، ئەو کیشە‌یەى دروست کردوو. تائی، ئاماژەى بە هۆکاری تری دروستبوونی ئەو کیشە‌یەدا، کە ئەویش نوێی سیستمی فیدرالی لە عێراقدا و لەو بارە‌یە‌ش‌وه وتی: «بەر لە رووخاندنی رژیمی سەدام لە (٢٠٠٣/٩/٤) کار بە سیستمی مەركەزیتە دەکراو داواى رووخاندنی ئەو رژیمەش عێراق چوو قوئانجی جیبەجیگردنی سیستمی لامەركەزیتە‌وه، کە دەسه‌لاتیکی زیاتری دا بە هەریمەکان، بە بێ ئەوهی دەسه‌لاتە هاوبەش و تاییەتەکانی ناوەند و هەریم کە لە دەستوردا هاتوو، بە یاسا ریکختریت.

چەند کەلوپەلیکی
پالۆگەى نەوتی بازيان دەدریت
لە ٦ مانگی رابردوودا
١٥٠ ژن رووبەرپووی توندوتیژی بوونەتەوه

رۆژنامه

هێزەکانی بەرێوەبەراییەتی ئاسایشی سلیمانی، رۆژی ٢٠٠٨/٨/٦ لە ناحیەى بازيان، دەستیان گرت بەسەر دوو ئۆتۆمبیلی لۆری جۆری سکافیا، کە پرپوون بە کەلوپەلی گرنگی بەکارنەهاتووی پالۆگەى نەوتی بازيان، لە کاتیگدا چەند کەسیک بە نیاز بوون بیانەن بەرەو خوارووی عێراق. لە راگەیاندنیکاندا هۆبەى

راگەیاندى ئاسایشی سلیمانی، ئاماژە بەوه دەکەن کە هێزەکانیان توانیویانە دەست بەسەر کۆمەلێک کەلوپەلو مەزخەى پالۆگەى نەوتی بازياندا بگرن، کە لە لایەن چەند کەسیکەوه دزراون و بە نیازبوون بەشیوەى نایاسایی بیانەن بەرەو خوارووی عێراق. ئەو کەلوپەلانە کە نرخەکانیان بە چەند ملیون دۆلاریک مەزەندە دەکریت، سەرچەمیان بۆ پالۆگەى نەوتی بازيان کەردراون و نێردراون

بۆ سلیمانی، بۆ ئەوهی ئەم پالۆگە‌یە بکەوتێت کارو خزمەت بە دانیشستوانی هەریمی کوردستان بکات. پرۆژەى پالۆگەى نەوتی بازيان، لە ژێر چاودێری دەزگای پرۆژە تاییەتیەکاندا، بەلام بەپێی راگەیاندنەکەى ئاسایشی سلیمانی، ئەو دەزگایە ئاگاداری دزیی ئەو کەلوپەلانە نەبووهو ئیستا سکالای لەسەر ئەو کەسانە تۆمارکردوو کە هەولێ دزیی کەلوپەلی پالۆگە‌کانیان داوه.

مەریوان مەلا حەسەن
هەولێر
زیاتر لە ٤٠ ریکخراوی ژنان و ئافرەتان، بە هاوکاری وەزارەتی هەریم بۆ کاروباری ژنان، لە رۆژی جیهانی توندوتیژی دژی ژانساندا هەفتە‌یەکی دژی تیکردنی توندوتیژی بۆ هۆشیارکردنەوهی خەلکی لە مەترسییەکانی توندوتیژی دژی ژنان بەرێوەدەبەن.

ئەمەش لە کاتیگدا بەپێی دواين ئاماری وەزارەتی مافی مرۆف، لە ماوهی شەش مانگی رابردوودا ١٥٠ ژن لە شارەکانی کوردستاندا دووچاری توندوتیژی بوونەتەوه. د. جیان قاسم، وەزیری هەریم بۆ کاروباری ژنان، بە رۆژنامه‌وتی رایگەیاندا: بە مەبەستی کە مەگرددنەوهی دیاردەى توندوتیژی بەرامبەر ژنان و هەولدان بۆ هۆشیارکردنەوهی خەلکی کوردستان، لە رۆژی

١١/١٩ تا ١١/٢٥ هەفتە‌یەکی دژی تیکردنی توندوتیژی بە بەشداری ریکخراوەکانی ژنان بەرێوە دەبەن. ئەوهشی خستەروو کە لەو ماوه‌یەدا هۆشیاری لە مەر ئەو بابەتە بلابوو کەرتەوه لە سەرچەم شارو شاروچکەکان، بە تاییەت لە گەرەکە میلییەکان و وتی: «خەلکی زۆر هەیه نەخویندەوارن، کە دەتوانریت بە کۆرو سیمینار هۆشیار بکریتەوهو پێیان بوتریت کە ژن کاری چیه و مافەکانی چین».

وەزارەتی تەندروستی: گریبەستی تاییەت دەکریت بە دامەزراندنی کاتی

جاریکیتەر خویندکارانی کۆلیژی پزشکی رێپوان دەکەن

ستاره عارف
ئارام نەجیم

خویندکارانی کۆلیژە پزشکییەکانی زانکۆی سلیمانی، رێپوانیکیان بە مەبەستی هەلوەشانەوهی بریاری بەگریبەستی دامەزراندنیان بۆ بەردەم مەکتەبی سیاسی یەکتی و پارێزگای سلیمانی سازکردو یاداشتیکان پیشکەشی مەکتەبی سیاسی کرد. دوینسی زیاتر لە ٤٠٠ خویندکاری کۆلیژە پزشکییەکانی زانکۆی سلیمانی، بۆ جاریکیتەر رێپوانیکان بۆ بەردەم پارێزگای سلیمانی و مەکتەبی سیاسی یەکتی سازکرد، خویندکاران کە روونکردنەوهیکو یاداشتیکان دایە مەکتەبی سیاسی یەکتی و پارێزگای سلیمانی، باسەوه دەکەن «داوا دەکەین بریاری دامەزراندنی دەرچوونی کۆلیژە

پزشکییەکان بە شیوەی گریبەستی هەلبووەشێنرێتەوهو لە جیاتی ئەوه دامەزراندنی دەرچوونی ئەو کۆلیژانە بەشیوەی فەرمی و لە لایەن حکومەتەوه بێت، پشتگیری خۆمان بۆ خویندکارانی کۆلیژە پزشکییەکانی هەولێر و دھوک رادەگە‌یەنین کە داوا دەکەن هەردوو زانکۆی ئەهلی عیشق و جیهان دابخریت، کە بە تێروانیی ئیمە کردنەوهی ئەو جۆرە زانکۆیانە خزمەت بە بواری زانستی ئەم ولاتە ناکات». ئالان تەها، یەکیکە لە ریکخەرانێ رێپوانەکە، بۆ رۆژنامه‌وتی: «مانگرتن ناشکینین تا ئەو کاتەى بەفەرمی وەلامی داواکارییەکانمان دەدریستەوهو بەرپاری هەلوەشانەوهی بەگریبەستی دامەزراندنمان دەرناکات». داواى پیشکەشکردنی یاداشتەکان بە مەکتەبی سیاسی، جەلال جەوهەر، ئەندامی مەکتەبی سیاسی یەکتی، بە خویندکارانی

وت: «ئەمرۆ لە کۆبوونەوهی هەردوو مەکتەبی سیاسی یەکتی و پارتی، کیشەکەتان دەکەینە تەوه‌ری خویندکارە مانگرتووکان دوینی

گفتوگۆکانی هەردوو لایان». لەو روونکردنەوه‌یەشدا کە خویندکارە مانگرتووکان دوینی

بلاویان کردوو، تیییدا باسەوه دەکەن کە «بریاری گریبەستی دەبێتە هۆی زیادبوونی گەندەلی و واسیتە

دامەزراندنی کەسانی نەشارەزا لە نەخۆشخانەکاندا». هەلۆ حەسەن، سکرتیری رۆژنامه‌وانی وەزیری تەندروستی حکومەتی هەریم، لە لێدوانیکیدا بۆ رۆژنامه‌وتی: «دامەزراندنی پزشکی تازە دەرچوووەکان بەگریبەستی تاییەتەوه گۆردرا بە دامەزراندنی کاتی بۆ ماوهی دوو سال، هەروەها برپاریش دراوه دامەزراندنی هەمیشەیی بۆ ئەو دکتۆرانە بۆ سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران بەرز بکریتەوه». ئەو گۆرانکارییەش لە میانێ کۆبوونەوه‌یەکی لێژنەیک لە وەزیری تەندروستی و هەردوو سەرۆکی زانکۆکانی هەولێر و سلیمانی و راگری گشت لێژنەى پزشکییەکان و نوینەری لێژنەى تەندروستی پەرلەمانی کوردستان و ژمارەیک لە بەرپۆسەرانی وەزارەتی تەندروستی بریاری لەسەر درا.

دوینی ١١/٩ خویندکارانی خویندکاران فۆتۆ: ستاره عارف

سريت كه پشتگیری نیمزاکردنی ریکه و تنامه که بکات

دهکه نهوه و بیر له ئەنجامهکان ناکه نهوه، «ئیمه وهکو کورد هم بیر له ئەنجامهکان دهکهینهوه، هم بیر له بهرزه وهندییه کانیش دهکهینهوه». ئەسهسهرد دهلیت: «ریکه و تنامه تیدا بهیته».

بارزانی و بوش له واشینگتون

دۆزی تورکیا و پهکه که

له پهکیک له لیدوانه کانی بۆ رۆژنامه نووسان، مهسعود بارزانی وتی: «له دیداره کهم له گه ل رایس بارودۆخی عیراق، دۆزه کانی تایبته به کورد هکان و ههروه ها تهوهری تورکیا باسو گفتوگۆیان له سه رکرا، سه بارته به هیرشی فرۆکه کانی تورکیا بۆ باکووری عیراق و لیدانی پهکه که وتووێژمان کردوه».

سه بارته به دانیشته کهی بارزانی و رایس، رۆبه رته ود، وته بیژی وهزاره تی دهروهی ئەمریکا، رایگه یاند ههردولا له باره ی ئەو هه ولانه ی که حکومه تی ناوچه یی کوردستانی عیراق بۆ هاوکاریی له گه ل تورکیادا سه بارته به په که که داویه تی، قسه و گفتوگۆیان کردوه.

له وه ده کات که حکومه تی هه ریم دژی به کاره یانی خاکی هه ریمی کوردستانه له دژی تورکیا، ههروه ها دژی هیرشی تورکیا شه بۆ سه ر په که که له ناو هه ریمی کوردستان و وه های نیشان ده دن که هه ریم په یوه ندی به و کیشه یه وه نییه که له نیوان تورکیا و په که که دا هه یه، به لام ئەسهسهرد پینوایه که حکومه تی هه ریم ناتوانیت خۆی بکشینێته وه و «له راستیدا په کیک له لایه نه که کانی ئەو کیشه یه هه ریمی کوردستانه».

له و باره یه وه پتر بۆچونه کانی روونده کاته وه ده لیت: به هۆی ئەوه ی که کوردو تورک به ئاستی جیاوازی دۆستی ئەمریکا و روودانی ئەو کیشه نه هه ندیکار سیاسه تی ئەمریکا ی له ناوچه که دا تووشی ئیحراجی کردوه، پینوایه ئەو کیشه نه چاره سه سر بکری و ئەمریکیه کان هه ولده دن هه ردولا پیکه وه کۆبه نه وه و خۆشیان سه رپه رشتی بکن.

یاسایه کی تایه ته به نهوت و غاز

وته بیژی وهزاره تی دهروه ی ئەمریکا ئەوه شی وتوو که رایس، بارزانی بۆ ئاسانتر په سه ندکردنی یاسایه ک له په رله مان بۆ داها ته ده تیبه کان، هاندا وه، هه ربۆیه ش ته وه ریکی گرنگی دیکه ی باسه کان ده رچوونی یاسایه کی تایه ته به نهوت و غاز له عیراق، هه رچه نه ده ئەو باسه له ده ستوردا ها تووه، به لام زۆر گشتیه ی پینوایه ی به ورده کارییه و ده بیت به شیوه ی یاسایه ک دا برێژریت.

ئەسهسهرد پینوایه ئەمریکیه کان ئەو مهسه له یه یان به هه ند وه رگرتوه بۆته وه ی پاش ده رچوونی یاسا که، سه سوود وه ربگرن و له و باره دا وه به ره یان بکن «ئه مریکیه کان زۆر مه به ستیا نه ئەو یاسایه یه کلا یی بکریته وه تا ئەوانیش بتوانن له و باره دا له عیراق سه رمایه گوزاریی بکن، چونکه تا ئەو یاسایه ده رنه چیت، ناتوانن ده ست به ی کاره بکن».

ئەسهسهرد وهک سیاسیه کی شاره زان ئاساژه ی به وه شکرد که ئەمریکیه کان گوزاریان خستوه ته سه ر هه ریم و ناوه ند بۆ ده رکردنی یاسا بۆ ئەم مه به سه ته، ههروه ها له هه ندیک رووه وه ئەوان پینوایه کورد په له ی کردوه له یاسای نهوتی تایبته به هه ریم، پینوایه ئەمه هۆکاری ئەو کیشه یه یه، به هۆی نه بوونی ئەو یاسایه کیشه یه کی گه وه له نیوان حکومه تی هه ریم و ناوه نددا هه یه، ئەوان له به رزه وه ندیا ندایه که ئەم کیشه یه نه مینیت و یاسایه کی روون هه بیت بۆ ئەوه ی ئەوانیش تیبگن که چۆن سه سوود له سه رمایه گوزاریی نهوت له عیراقا ببین.

وتیشی: «به لام ئەگه ره ئەو کیشه یه چاره سه ر بکریت که به ده رچوونی یاسایه ک له به غدا چاره سه ر ده کریت، هم په یوه ندیه یه کانی کوردو به غدا به ره و ئاسایی بوونه وه ده روات، هم دیدی روون بۆ ئەمریکیه کان دروست ده بیت له چۆنیه تی سه رمایه گوزاریی له عیراق له بواری نهوت».

ساته نامانجی خۆی

سالی 2004 تا 2007 په که که لاواز بوو له تورکیا، نفوزی ده ته په که میوه وه، ئەمه لیش تورکیا شه ری ده ستپیکرد، شه ریکی سوخت، ئەو شه ره تورکیای لاواز کردوه، په که که به هیز بووه ته وه، ئەگه ره ئیستا هه لیزاردن بکریت له باکووری کوردستان، ریژی شاره وانییه کانی که له ده ست ده ته په یه ده کاته سه د شاره وانی. رۆژنامه: ئەمریکا چه ند جاریک داوی گفتوگۆی راسته وخۆی کردوه له گه ل په که که، بۆچی په که که رازی نه بوو گفتوگۆ بکات له گه ل ئەمریکا؟

* له سالی 1993 دا ئەمریکا داوی له ئیمه کرد گفتوگۆیان له گه ل بکه ین، چه ندین نامه ی بۆمان نارد، ئەمریکا داوی ئەوه ی هه بوو په که که له هیلک کاربکات له ژیر کۆنترۆلی ئەودا بیت، گفتوگۆی به رده وام هه بیت له نیوان ئەمریکا و په که که به شیوه ی نه ینی داوی کرد په که که گۆران بکات له سو سیالیزم ده ست به روات، ئەو په یوه ندیه ی پیک نه هات، جاریکی دیکه ئەمریکا داوی گفتوگۆی کردوه له سالی 2002، ئەمجاره ش به هۆی چه ند شتیکه وه سه رینه گرت.

رۆژنامه: ئەگه ره په که که په یوه ندیه کی باشی له گه ل ئەمریکا هه بوایه ئیستا کیشه ی کورد له تورکیا وهک خۆی ده مایه وه؟ * ئەمریکا هیزی گه وه ری جیهانه، ده سه لات له ده ستی ئەودایه، له زۆربه ی ولاتان زۆر په یوه ندیشی له گه ل تورکیا

لیدوانه که ی بارزانی بۆ مجامه له ی

ئه مریکیه کان بوو یان نه مری واقیع؟

نوری تالهانی

ره زامه ندی حکومه ت و په رله مانی عیراق، ئەو بریاره بات. هه ر له و باره یه وه د. مه محود عوسمان، په رله مان تارێ عیراق له لپستی هاو په یمانی، ئەو لیدوانه ی تالهانی وا لیکدا یه وه که بۆ روونکردنه وه و «راستکردنه وه ی» لیدوانه که ی بارزانی بووه تا لایه نه کانی دیکه لیکدانه وه ی هه له ی بۆ نه کن.

سیاسیه کاندا نه مینیت، جگه له وه ی ئەو چۆره لیدوانانه کیشه کانی نیوان هه ولیرو به غدا ئالۆزتر ده کات، به لام پینچه وانه ی ده ستووریه، به وته ی د. نوری تالهانی، که هاوکات پسیو ریکی یاسایی و ده ستووریه، هه ریمی کوردستان به شیکه له عیراقی فیدرال و به ی ره زامه ندی حکومه ت و په رله مانی عیراق، ریگه به هیچ هیزیکی ده رده کی نادریت بکنه ی سه ربازیی له هه ریمی کوردستاندا دا به زریزن، چونکه ئەو هه نگا وه پینچه وانه ی یاسا و ده ستوری هه میشه یی عیراقه.

ئەسهسهرد، هه ریم ئەو ده سه لاته ی نییه که هیزی ده وله تیک له هه ریم به یلیته وه ئەگه ره ریکه و تینکی پینشوخت له گه ل حکومه تی عیراق له و باره یه وه نه کرابیت. بۆ ئاساییکردنه وه ی ئەو که شو هه وا ئالۆزه ی به هۆی ئەو لیدوانه ی مه سه ود بارزانییه وه ها ته ئاراه له به غدا، که له هه ندیک ناوه ندی سیاسی عیراقیدا به وه لیکرابوو وه که ئەو ریگه دانه به کردنه وه ی بکنه ی سه ربازیی ئەمریکا له هه ریم، نامه یه ک بیت بۆ حکومه تی مالیکی که ئیمزانه کردنی ریکه و تنامه ستراتیجیه که ی نیوان ئەمریکا و عیراق رهنگه ببینه هۆی راگه یاندنی سه ربه خۆی هه ریمی کوردستان، ئەو یه ش به پشتگیری لایه نی ئەمریکی، جه لال تالهانی سه رۆک کوماری عیراق هه ر دوابه وای لیدوانه که ی بارزانی، ته نکیدی کردوه که دانانی بکنه ی سه ربازیی هیزی کانی ئەمریکا له هه ر جیگه یه کی عیراقدا، له ده سه لاتی حکومه تی ناوه ندایه و هیچ لایه نیکی دیکه بۆی نییه به بی

مه محود عوسمان

لایه نگرکردنی ئەمریکا و گوشار خسته سه ر حکومه ت و لایه نه سیاسییه کانی عیراق، کاریگه ری له سه ره په یوه ندیه کانی نیوان هه ریم به غدا ده بیت. په رله مان تارێکی عه رب ئەو هه نگا وه به به ره و پینشوختی مەترسیدار وه سف ده کات له په یوه ندیه کانی هه ولیرو به غدا، وائل عبده لله تیف، په رله مان تارێ سه ربه خۆی په رله مانی عیراق، له و بریاره دا بوو که «هه میشه کورد به پینچه وانه ی هه موانه وه کار ده کات»، له و چوارچۆیه دا نمونه ی ئەوه ده یینته وه که کورد ماوه یه ک سه رقالی ئیمزاکردنی گرنبه ستی نهوت بوو له گه ل کۆمپانیا بیانییه کان و ئەمڕۆش پینشوختی له کردنه وه ی بکنه ی سه ربازیی ئەمریکا ده کن له سه ر خاکی هه ریم.

ئەو په رله مان تاره وتیشی: «ئه مجۆره لیدوان و هه لسه وکه و تانه ئامازهن بۆ ئەوه ی مه سه له ی ژیر به ژیر له دژی هیزه سیاسییه کان له ئارادایه و ئەوه ش واده کات متمانه له نیوان قه واره

دیه فازل

لیدوانه پینچه وانه کانی سه رۆک کۆماری عیراق و سه رۆکی هه ریمی کوردستان سه بارته به ریگه دان به کردنه وه ی بکنه ی سه ربازیی هیزه کانی ئەمریکا له هه ریم، بۆچوونی جیاوازی لای چاودیرانی سیاسی دروست کردوه. سه ره تای ههفته ی رابردوو مه سه ود بارزانی سه رۆکی هه ریمی کوردستان، له کۆریکی ناوه ندی لیکۆلیته وه ی ستراتیژی له واشینگتون، ره زامه ندی هه ریمی کوردستانی له سه ره دروستکردنی بکنه ی سه ربازیی ئەمریکی له هه ریمی کوردستان نیشاند، که ئەو لیدوانه تا ئەمڕۆ مشتومریکی زۆری له ناوه ندی عه ربی و عیراقی خستوه ته وه، سه رباریی ئەوه ی رۆژیک دای قسه کانی بارزانی، تالهانی سه رۆک کۆماری عیراق له چاوپیکه و تینکا له گه ل که نالی ته له فزیونی ئەلعیراقیه وتی: «دانانی ئەو بکنانه تهنه له ده سه لاتی حکومه تی ناوه ندایه»، هه رچه نه ده نچیرفان بارزانی، سه رۆکی حکومه تی هه ریم، ههفته ی رابردوو رایگه یاند، لیدوانه که ی سه رۆکی هه ریم به و مه به سه ته نه بوو و راگه یاندنی عه ره بی شیواندونی. فه رید ئەسهسهرد، سه رۆکی سه نته ری لیکۆلیته وه ی ستراتیجی کوردستان، پینوایه «ئەو هه وه لی بارزانی بۆ مو جابه له کردنی ئەمریکیه کان» به تابه ت له م هه لومه رچه دا که ئەمریکیه کان هه ست به بیئومیدی ده کن. ئەم هه نگا وه ی کورد بۆ

ئه چيندای گفتوگوانی بارزانی له واشنتون...

فهريد ئه سه سه ر: كورد هه ر نه وه نده ي پیده ك

چونكه ئه م ريكه و تننامه يه له پروي ديبلماسيه وه سه ركه و تننيكه بۆ ئه مريكا، نايانه و ئيت ئه و ريكه و تننامه يه ئيمزا بکړي، هه ربو يه ش ئه و لايه نانه هه لو يستی ئه و ولاتانه دووباره

كه هه ندیک ره و تی سیاسی له لايه ن هه ندیک ولاته وه فشاريکی زوريان له سه ره، ئه م ده و له تانه په يوه نديان به وه نيه كه ئه م ريكه و تننامه يه له به رزه وه نديی عيراقدايه يان نا،

نوينه رانی ئيمه له به غدا له گه ل لايه نه عيراقيه كان دانیشن و هانیان بدن كه ئه و ريكه و تنه ئيمزا بکهن «چونكه توانای ئيمه سنووریکي ديار يکراوی هه ي».

ههروهك پييوابوو نوينه رانی كورد له به غدا ئه وه نده زور نين كه سه نگیکی گه ره بين له عيراقدا، ئه مريكه يه كان خوشيان ده زانن كه توانای كورد هه ر ئه وه نده يه.

سه بهاره ت به وه ی كه ئه و ريكه و تننامه يه زياتر له به رزه وه نديی كام لايه ن (ئه مريكا، عيراق، كورد) دايه، ئه سه سه رده وتی: «حكومه تی هه ريم كه پيی باشه هيزه كانی ئه مريكا له عيراقدا بمينه وه، پيش هه موو شتيك له به رزه وه نديی عيراقدايه و ئه مه ش شتيکی عه يبه نيه ئه گه ر شتيك به رزه وه نديی كورديشی تيدايت، حكومه تی هه ريم پشتگيری ليپكات، له كاتيكدا ئه م ريكه و تننامه يه له پيش كورددا به رزه وه نديی عيراقی تيدايه، گومان له وه دانیه كه ئه گه ر ئه م ريكه و تننامه يه له دزی به رزه وه نديی كانی كورد بوايه، كورديش دژايه تی ده كره».

سه بهاره ت به وه ی چه ندين لايه نی عيراقی ئه و ريكه و تننامه يه ره تسده كنه وه، يان داوی ده ستكار يکردنی ناوه روكه كه ی ده كن، سه روکی سه نته ری ليكولینه وه ی ستراتيژی ده لیت: هه موو لايه ك ده زانن كه ئه م ريكه و تننامه يه له قازانجی عيراقدايه، به لام كيشه كه له وه دايه

سازدانی: محمهد كهریم

له سه ردا نه كه يدا بۆ ئه مريكا، مه سه ود بارزانی سه روکی هه ريمی كوردستان له گه ل چه نده به رپرسيکی بالای ئه و ولاته وهك جوړج بوش سه روکی ئه مريكا، ديك چيني جيگري سه روكو كوندوليزا رايس وه زيری ده ره وه كۆبو وه وه، به لام ئه وه ی جيگه ی سه رنجه ئه وه بوو كه به گشتی ته وه ره كانی گفتوگو له هه موو ديداره كاندا هاوبه ش بوون.

به پيی لي دوانه كانی دواي كۆبو وه وه كان، سئ ته وه ر گفتوگويان له باره وه كراوه، ريكه و تننامه ي نيوان عيراق و ئه مريكا، دوزی توركيا و په كه كه و ياسای نه وت و غاز، كه به رای فه ريد ئه سه سه رده «ئيمه وهك كورد ته نها چه نده خالیکي هاوبه شمان هه يه تا بتوانين له گه ل ئه مريكا باسی ليوه بکه ين، ئه ویش ئه و چه نده ته وه ره يه».

بۆ زياتر روونكردنه وه ی ئه م ته وه رانه، فه ريد ئه سه سه رده، پسپوړی سياسي و سه روکی سه نته ری ليكولینه وه ی ستراتيژی بيرو راكانی خوی ده خاته پروو.

ريكه و تننامه ئه منيه كه

مه سه ود بارزانی دواي ديدار له گه ل كوندوليزا راييس، له ناو روژنامه نووسه كاندا وتبووی بابه تی ريكه و تننامه ستراتيژی به كه ته وه ری

عوسمان ئوجهلان: كورد له توركيا ته نها به سياسه تی هه كيمانه ده گ

سازدانی: ئاری ساير

عوسمان ئوجهلان، ئه ندامی پيشووی كۆنسه ی سه روكا به تی به كه كه، له و به روايه دايه به يهك ريگه كورد له باكووری كوردستان ده گاته ئامانجی خوی ئه ویش سياسه تی هه كيمانه يه، بويه دليت: «ئه وانه ی پشتگيری شه ر ده كن له سه د هه زار كه س تينا په ريت له باكووری كوردستان، به لام به ريگه ی خويشانان ده مليون كورد پشتگيری ده كن».

له قه له مداوه به رده و اميش دليت په كه كه دليت له ناو بچيته نایا توركيا ده تانیت په كه كه له ناو ببات؟ يا خود به له ناو چوونی په كه كه كيشه ی كورد كوتای پيدیت؟ * توركيا ناتوانیت په كه كه له ناو ببات، په كه كه هيزيكي به توانايه هه موو كات ده تانیت خوی ري كخاته وه، ده تانیت هيز كوكباته وه، ماده په يدا ببات، فيكر بلاو بکاته وه، ئه گه ر هه موو هيزی په كه كه له ناو به ريت، ده تانیت به 6 مانگ دروستی بکاته وه، له هه ر چوار پارچه ی كوردستان ره گی داكوتا وه، له ئه و روپا يهك مليون نيو كورد هه يه، يهك مليونيان لايه نكری په كه كن، له ناو ببردنی په كه كه خه ياله، په كه كه ش ناتوانیت به هيز سه ركه و تنی ته و او به ده ست به نیت، ئه و هيز شانه ی سوپای توركيا كری بۆ سه ر باشووری كوردستان، جولانه وه ی كوردی به هيز تر كره له توركيا.

رؤژنامه: به لام سه ركرده كانی په كه كه دليت ئيمه جه نديا ريگ شه رمان راگرتو داوی گفتوگومان كره بۆ چاره سه ركردی كيشه ی كورد له توركيا، توركيا ئاماده بوو گويمان ليگريت بويه شه رمان ده ست پيكرده و ته وه؟ * هيزه سياسيه كانی باشووری كوردستان له سالی 1991 هه شه ريان راگرت له گه ل رژیمی به عس تا ناره زایی له لای زوربه ی ولاتانی جيهان دروستبوو له سه ر سه دام حسين و رژيمه كه ی، سالی 2003 ئه و رژيمه روخا به بی ئه وه ی زيان به كوردستان بگه يه نیت، پيويست بوو ئاگر به ست به رده و ام بيت له باكووری كوردستان و ده ست به شه ر نه كه نه وه و هه يچ لايه ك نه په كه كه نه توركيا به شه ر سه ركه و تن به ده ست ده هين، به يهك ريگه كورد له باكووری كوردستان ده گاته ئامانجی خوی، ئه ویش سياسه تی هه كيمانه يه، ئه وانه ی پشتگيری شه ر ده كن له سه د هه زار كه س تينا په رن له باكووری كوردستان، به لام به ريگه ی خويشانان ده مليون كورد پشتگيری ده كن.

ليروه ده ست پيدده كات. رؤژنامه: له ماوه ی رابردودا په كه كه جه نده هيز شيکی كره سه ر سه ربازه گه كانی توركيا، نایا ئه مه ده ستكه و تنی هه بووه بۆ كيشه ی كورد له توركيا؟ * من پيشتر ئه ندامی سه ركردايه تني په كه كه بوم، ئيستا رابردوری په كه كه هه لده سه نگیتم، يهك راستی هه يه ئه ویش هه موو خه لك له سه ر خه باتی په كه كه سياسه تی كره، په كه كه بوخوی سياسه تی نه كره، كيشه ی من جيا بوونه وم له په كه كه ئه وه بوو به سه ركرده كانی تری په كه كه م ده وت سياسه ت بگهن، ئه وان نه يانده ويست سياسه ت بگهن، كورانكاری بگهن له سياسه تی په كه كه، په يوه نديی له گه ل هيزه گه و ره كانی جيهان دروستيگه ين بۆ ئه وه ی پشتگيری نه ته وه ی كورد بگهن، ئه وان قبوليان نه بوو، ئه و سه رده مه به سه رچوو، كه په كه كه دروستبوو هه موو كه س ئاماده بوو 24 سه عات بجه نگیتو خوی فيدا ببات، پيويسته په كه كه بيته حيز بيکی سياسی واز له كاری سه ربازی به نیت، پيويست بوو په كه كه به ر له ده ستگير كردنی سه روک ناوی، شه ر را بگريت له ساله كانی 1993-1994 بيسه لمي نیت كه من ئاشتيم ده ویت.

عوسمان ئوجهلان
- سالی 1958 له گوندي ئاماره له دايكبووه.
- سالی 1975 هاتووه ته ناو دباي سياست تاوه كو سالی 2004 له ناو په كه كه ماوه ته وه، ئه ندامی كۆنسه ی سه ركردايه تی بووه، ده ستی به رپوهردی په كه كه بووه، دواتر له گه ل چه نده به رپرسيکی ديكي په كه كه جيا بوونه وه و پارتی ولات پاريزيان بيكره يينا.

هه ريمی كوردستان ئازادی زياتر به ميله ت بدات، ئه و سه ركرده انی ئيره پيويسته خه بات بۆ هه ر چوار پارچه كه ی كوردستان بگهن، پشتگيری خه باتی نه ته وه ی كورد بگهن له به رامبه ر دوژمندا، هه موو پارچه كانی ديكه ش پشتگيری ئه و هه ريمه ئازاده بگهن، نه هيلن دوژمنان زيان به به رزه وه نديی به كان بگه يه ن، بۆ ئه م مه به سه ت كونه ره يه كي فراوان به يستن، پيويسته بزافي ريفورم كارا بگريت به تايبه تی ليژه ئه و گورانكاريانه

رؤژنامه: كيشه ی كورد له هه ر چوار پارچه ی كوردستان چۆن ده بينیت؟

* كيشه ی كورد له باشووری كوردستان پيشكه و تنی به خويه وه بينيو له گه ل ئه وه ی گرفت گه و ره ش هه يه له و پيشكه و تنه، تا ئيستا ساده ی 140 جيه جی نه كراوه، نه يارانی كورد كه ده يانه و ئيت ريگري بگهن له گه رانه وه ی كه ركوك بۆ سه ر هه ريمی كوردستان و بگه و ئيته وه ده ست به سه ييه كان و عه ره ی شو فینی، ده يانه و ئيت به هاوكاری توركيا و ئيران ده سه لاتی كورد لاواز بگهن له به غدا، ئه مانه كيشه ی سياسين، كيشه ی ئيداريش هه يه كه له ماوه ی پنج سالی رابردودا داهاستی كوردستان له لايه ن به رپر سه كانه وه خرايه خزمه تی خويان بۆ به رزه وه نديی خويان به كاريانه يينا، به مه ش هه ژاری زور بووه له هه ريمی كوردستان و خه لك نارازيه، ئه مه زيان به پيشكه و تنه كان ده گه يه نیت، ئيستا ئازاديه يکی نه ته وه ی دروستبووه، ئه گه ر بتوانن ئه و كيشانه چاره سه ر بگهن، ئه وه پيشكه و تنی زياتر به ده ست دیت، ئه گه ر باشووری كوردستان سه ربه خويی خوی وه رگرتو به ره و پيش چوو، ئه وه ريگه خوشكهر ده بيت بۆ پارچه كانی ديكي كوردستان، توركيا، سوريا، ئيران، ئه و انيش هه رنگاويان ناوه بۆ پيشكه و تن به ووی كرانه وه ی دنيا.

رؤژنامه: ئه و ده ستكه و تنه چين كه به ده ست هاتوون؟

کوردستان بازار پکی په یمان پیدراوه بو وهبه رهینان

فارل دگل

هه رهیمیک یان ولاتیک که خاوهن سامانیک سروشتی کم بیت، پیوستی بهویه که پشت بیهستیت به وهبه رهینان و هینان و هاندانی سهرمایه دارانی بیانی بو دروستکردن و بناغه دانانی ژیرخانی نابوری نیشتمانی بو دواروژو نهوه کانی داهاتوو، بو ودههسته هینانی نهجمایکی باش لهم بوارد، پیوستمان به گهشه کردنی نابوری خومالی هیه و نهو ریگه به بگریته بهرو نههیلین سهرمایه خومالیه کانمان کوچ بکن بهرامیهر هینانی سهرمایه دار له دهرهوهی ههریم بو ناوهوه.

زیاتر پشت نهستور دهیبت بهوهی هه مو کوسپیک چاره سهری دادبه روههانی بو دهکریت.

به هیزکردنی بانک کان و کردنهوهی بازاره داراییه کان، نهوانی له گهل پیوهری نیوده وهله تیدا دهگونجین و هاوسه رن، بو نهوهی پیوهندیه کی به هیز بیهستیت له گهل دهرهوهی ههریم پالپشت به سهراچاوه داراییه به هیزه کانی دونیا.

نهو کارانهی پیوسته بکرن بو هینانی وهبه رهین و دنلیا بیت لهوهی سهرمایه کی له بارودوخیکی چه سپاوو بی مه ترسیدایه:

1- بارودوخیکی نه منی لهوه پیری چه سپاویدا بیت، به هیز جوریک وا له وهبه رهین نهکات که تووشی دلراوکی بکات.

2- پیوهندیه دیبلوماسییه کانی ههریم له گهل ولاتانی دهرهوهی دونیا، وهه باسه لمینیت که نهرمیه کی هیه له جوری مامه له کردندا له سهرا بناغه کی کاری ناشتیخواری و له گهل هه مو دوه له ته کاندو بیسه لمینیت دووره له کاری تیرورستییه وه وهول دهدات بو چه سپاندنی دیموکراتییه و بنه مای بازاریکی جیهانی له ناوه رهیمه کیه یدا.

3- نهخشه یه کی وهبه رهینان له هه مو ههریمدا دروست بکریت، تیایدا جوری کاری وهبه رهینه کان دیاری کرابیت و نهو پروژانهی پیوستی به وهبه رهین هیه له هه مو بواره کانی ژاندا، واته

له راستیدا سهرمایه که خاوهنه کی سهرمایه داره، به واقعیکی ترسنوک له قهلم دهرین، مانای ترسنوک به مانای نهوه نییه که نازا نییه، واته به مانای بوونی هه مو به شه جیاوازه کانی واقعیکی که سهرمایه تیایدا کار بکات به بی نهوهی به رهنگاری هیز ناکوکی و ترسو دلله رزی بیسته وه، بو نهو مه به سهه دهوتانین کیشه کانی وهبه رهینانی بیانی که پیوست دهکات له گوره پانی ههریمدا بیت، هه کانی و چاره سهره کانی دهستیشان بکین:

1- بوونی بناغه یه کی زانستی به هیز که پالپشت بیت به توژیته وهی ورد که وهبه رهینه ری بیانی پنی رازی بیت، به مهرجیک به هیز جوریک بواری موزانه فهی تیا نه بیت، واته به هیز جوریک گومانی له پیوهری زانستی و کرداری دواروژ نه بیت، واته وهبه رهینه ر دنلیا بیت له ته واری پیوه ره کان.

2- پیوست به دارشتنی نهو جوره یاسایانه دهکات که یارمه تی نابوری و بواره کانی دهدات له هه مو به شه جیاکاندا.

3- پیوست به بوونی دادگا تیا به تیه کان دهکات که کاریان له بواری بازرگانی و نابوری و داراییا کردوو، هه روهه دادگای کریکاریش، نهو دادگا تیا به تیه کان وهه له وهبه رهینه ده گه یه بیت که هه کیشه یه کی هه بیت نهوا دادگای تیا به تیه هیه بو چاره سهر کردنی، له به ره نهوه

7- دارشتنی هه مو نهو جوره یاسایانه کی که گرنگن له پاراستنی به کار بهر (السته لک)، هه روهه پاراستنی به ره مه کانی خومالی.

لیزه دا پرسپاریک دیته کایه وه، نایا وهبه رهینان تنها نهو کی سه رشانی حکومته؟ یاخود که رته کانی تریش، بو نهو وهلامه نییه وا به باشی ده زانین که نهو پرسپاره ناراسته کی نهو ریکخواوه نیمچه حکومیانه بکین که هه ن له کوردستاندا، به ناوی بازرگانی و پیشه سازی و به لینه ران و پیایوی خاوهن کارو له گهل ریکخواوی هاوردنه کانی عیراق، نهو ریکخواوانه له به مایاندا دهسته ی هه مو نابوری و پیشه وه ره کانی ههریم پیگده هینن، نهو ریکخواوانه زوره یان له ریگی هه لیزاردنه وه هاتوون و دهسته ی کارگریی هه لیزاردن، له راستیدا له هه مو دونیا دهسته ی کارگریی له هه مو ریکخواویکاندا به ناستو پله یه کی به رزه وه دیته کایه وه، واته هه ر نه نامیک له وه دهسته کارگرییانه خاوهنی پله یه کی شکو داره له بواری نیشه که کی خویدا یان به پاروه

زانراو بیت پیوستییه کانی بواره جیاکان له ناوه دانکردنه وه و بیانو پیشه سازی و ته ندروستی و... نه مه واله وهبه رهینه ره کان دهکات که به بنه مای جیاوازه وه به ره وه ههریم بکه ونه ری.

4- گه ران به دوی نهو کومپانیا وهبه رهینه رانه کی رابردوو یه کی باشیان هه بوویت له وهبه رهیناندا چه نده ها، نیشتیان کردیبت، واته باوه رپیکراو بن، چونکه زانراوه زور کومپانیا هیه که بنه ماکه کی خه یالییه بوونی نییه.

5- یارمه تیدانی که رتی تیا به ت له لایه ن حکومته وه بو نهوهی گه شه بکات تا بتوانیت هه لسوکه وت له گهل نهو کومپانیا وهبه رهینه ره بیانیه نه دا بکات، چ له بواری دارایی یان بواره کانی تردا.

6- نه گورانی نرخه ی درای نیشتمانی، هه روهه نرخه ی قازانج له سهر پار له بانک کاندا، له گهل هه لاسانیکه نه گورو که له نابوری دا.

نهو کارانه وا له وهبه رهین دهکات که باوه ری هه بیت بهی وهبه رهینانه کی ده بکات لهم ولاته دا.

سهرمایه یان فیکرو بیرو شاره زاییه کی زور، نهو نه نامانه خاوهن نه زمونیکی دوورو دریز دهین، به هویه وه ده بیته مایه ی ناسینی چه نده ها سهرمایه دارو کومپانیای جیاچیا له جیهاندا، نه مانه کاریگه ری زوریان هیه له سهر هینانی وهبه رهینه ر بو ناوه ههریم، واته پیوهندی که سایه تی له سهر بنه مای نابوری له گهل بازرگان و خاوهن سهرمایه کانی دهرهوهی ولات زور گرنگه، بو نهوهی بتوانین قه ناعه ت به سهرمایه داره کان بکین که وهبه رهینان له ناوه ههریمدا به ده ست به نینن، نه مه خوی له خویدا یارمه تیه کی زور گه ریه بو ریکخته وهی ژیرخانی نابوری ههریم، جکه له وهی یارمه تیه کی چه سپاوه بو حکومت.

نهو نهو نه نامانه له ناسته دا نه بن، باشتر وایه ریگه چاره یه کی بدو زریته وه بو نوییونه وه ژیا نه وهی نهو ریکخواوانه له سهر بنه مایه کی نوی بو پیشخستی کاری وهبه رهینان له ههریمی کوردستاندا یارمه تیدانی حکومت له دروستیونه وهی بنه مای نابوری دا.

نویک ده یه ویت بری به ره مه هینانی که متر بکاته وه

نا: محمه د که ریم

نهوت په یوه سهه به بارودوخکی بازاره کانه وه.

هه ر بهی وهیه شه وه بریاره نویک له چه دهی دیسه مه ردا دانیشتنیکی تیا به ت له سهر ناستی وه زیرانی ولاتانی نه نام له جه زانیر به ریوه بچیت و هه ر له دانیشتنه دا قسه له سهر بارودوخکی نهوت له بازاره نیوده وه تیه کاند ده کریت.

نویک بو که متر دابه زینی نرخه ی نهوت و له 24 مانگی رابردوو دا بریاریدا به ره مه هینانی خزی له مانگی 11 هه وه یک ملیون و 500 هه زار به ر میل که مبه کاته وه له روژیکیدا، نه مه له کاتیکیدا به دابه زینی نرخه ی نهوت له بازاره کانی جیهانیدا بووه هوی دروستیونی کیشه ی زور بو بودجه ی 2009 عیراق، که سه ره تا بریاربو 80

ملیار دولا بیت، که تیندا نرخه یه که به ر میل نهوت به 80 دولا مه زنده کرابوو.

به لام به هوی دابه زینی نرخه ی نهوت، له دانیشتنیکی وه زیری دارایی عیراق له گهل سدوقی دراوی نیوده وه له تی، بریاردا له بودجه ی 2009 عیراق 12 ملیار دولا که مبه کریته وه کرا به 67 ملیار دولا، که تیندا نرخه ی به ر میلیک نهوت به 62 دولا و 50 سهه ت مه زنده کراوه، هه ر بهی وهیه ش 2 ملیار دینار له بودجه ی 2009 ههریمی کوردستان که مده کریته وه.

به لام پیده چیت دابه زینی دووباره ی نرخه ی نهوت له بازاره جیهانییه کاند دووباره به رپسه داراییه کانی عیراق ناچار بکات به که مکرده وهی بودجه ی سالی داهاتوو.

«لابردنی سفره کانی سهه دراوی عیراق، پیوستی به سه قامگیری نابوری هه یه»

روژنامه

پسپورانی نابوری کۆکن له سهه نهوهی پروژهی لابردنی سفره کانی سهه رپاره ی عیراق پیوستی به سه قامگیریه کی نابوری هه یه که نیستا ده سه بهر نییه، راویژکاری نابوری سه روک وه زیرانیش پروژه کی ره تکرده وه، چونکه «خه رجییه کی زوری دهویت و نهجمای راسته قینه شی لینا که ویت وه».

عه بدولکه ریم حیلی، نابوری ناس، پییویه که بریاری بانکی ناوهندی بو لابردنی سه سفره که ی دراوی عیراقی، نوی نییه و پیش عیراقیش زور دهولت

وایانکردوو، به تیا به تی نه لمانیا. حیلی به (نه سوات نه لعیراق) و ت که حاله تی عیراق «مه رجه بابه تیه کانی لابردنی سفره کانی تیدا نییه»، چونکه «به ده ست چه ند گرفتیکی نابوری هه یه کیه لیه وه ده نالینیت و ریژه کانی هه لاسان زورنو ناماژه کانی بیکاریش مه ترسیدارن، نیتر چون سفره کانی دینار لاده بریت»، نه وه شی روونکرده وه که عیراق تا توانیت له مه وادی نزیک یان دووردا بریاری وابدات تا وهبه رهینان به هیز نه بیت و گرفتیه هه یه کی یان هه لاسان له ئارادا بیت و تیکراکانی بیکاری له 10٪ به رزتر بیت. نهو شاره زان نابورییه ناماژهی

بو نهو شه کرد که نهو گه ر له ماوه یه کی دوو سالدا نهو کاره بکریت، کاریگه ری خرابی ده بیت، چونکه نابوری له حاله تی هه لئاو ساندا یه.

له کۆتایی تشرینی یه که می رابردوو دا به مه به سستی باشکردنی رهوشی دراوی عیراق، بانکی ناوهندی پروژیه کی دوورمه وادی بو لابردنی سه سفری سهه ر دیناری عیراق خسته روو.

هیلال تهعان، توژیته وه نه کادی می، باسی له پروژه کی به یان چه بر زوییدی، وه زیری دارایی عیراق، کرد که ده توانیت وهک پروژیه کی مه ودا ناوه ند یان دوورمه ودا پیاده بکریت و لیکولینه وهی

له سهه ر بکریت، به لام هه تا رهوشی نابوری سه قامگیر نه بیت و توانای کرینی دینار بو کالاکان باش نه بیت، سه رتاگریت، تهعان نه وه شی خسته روو که پروژه که پیدایستی زوری هه یه، به جوریک پیوستی به داهاتی مالیی زوره، هه روهه پشتیوانیکردنی دینار به ره سیدی بیانی و چه ندین هه لومه رچی گونجاوی تریش، به بریاری ناوبراو نه گه ر کاریگه ری قهیرانه داراییه کی جیهان له سهه ر عیراق نه بویه، ده توانا پیاده بکرایه.

عه بدولحسین عه نه کی، راویژکاری سهه ر که مه زیران ناوه زایی له پروژه که

دهر بری و پییویه که باشتر وایه له نیستا دا واز له پروژه که به نیریت، چونکه چاره سه ریکی ره مزیه و نابوری عیراقیش گرفتیه راسته قینه ی خزی هه یه که پیوسته دهولت خه ریکی چاره سه رکردنیان بیت.

عه نه کی رای وایه که نه گه ر مه سه له که چاره سه رکردنی هه لاسان بیت، نهوا به لابردنی سفره کان ناکریت، چونکه نهوه وایه وهک هاوالاتیه کی عیراق، وه ره قه یه کی هه زار دیناری دهدات به کالایه ک، که نه گه ر سفره کان لابریت، هه مان وه ره قه دهدات به هه مان کالا.

یزب نه یو استوو و بیکات

فوتۆ: جه‌مال پینجوتنی

زانباریانه‌ش که دست روژنامه که وتوو، نارینه دهره‌وه‌ی کورو کچی شه‌هیدان بۆ بواری خونندن وه‌ک پیوست نییه، به‌لام له دوا گۆرانکاریه‌کانی وه‌زاره‌تی زانباری شه‌هیدان س‌نگه‌ر به‌پینی پله‌ی شه‌هیدبوونه‌که‌ی ۳۰ تا ۶۰ ه‌زار دینار زیادکراو شه‌هیدی نه‌نفال و کیمیا بارانیش ته‌گه‌ر بنه‌ماله‌به‌ک

هنده‌لی تۆمه‌تبار ده‌گه‌ن

کارمندان نه‌نجامی د‌ه‌دات. س‌کرتیری س‌هندیکای کارمندان پیدانی د‌هرماله‌ به کارمندان، به د‌ه‌ستکه‌وتی س‌هندیکاکه‌یان له‌قه‌لم د‌ه‌دات و ده‌لیت: «ئه‌و د‌هرماله‌یه‌ی که ئیستا د‌ه‌دریت به کارمندان کارمندان وه‌رگرتوووه حکومه‌تمان وه‌رگرتوووه به‌رده‌وامیش پیداکری له مافه‌کانیان ده‌گه‌ن». س‌رچاوه‌به‌ک به روژنامه راگه‌یاند، که س‌هندیکا چه‌ند پارچه زه‌وییه‌کیان بۆ ژماره‌به‌ک له‌س‌ر سالی خ‌زمه‌ت».

باره‌گای س‌هندیکای کارمندان ت‌ه‌ندروستی کوردستان

سه‌بارت به به‌ئ‌ندامکردنی ژماره‌به‌س‌ک پ‌زیشک له س‌هندیکاری کارمندان ت‌ه‌ندروستی، س‌کرتیری س‌هندیکای کارمندان به روژنامه‌ی وت: «راسته پینشتر ئه‌وه‌مان ه‌ه‌بوو، به‌لام ئیستا ئه‌ندام نه‌ماون ل‌امان، به‌لام ژماره‌به‌ک که‌سی ئیداری وه‌ک بلیت برو پرسگه‌ ه‌اتوون بینه ئه‌ندام، به‌لام پارهمان لیوه‌نه‌گرتوون»، ئه‌وه‌شی نه‌شارده‌وه که ژماره‌به‌ک پ‌زیشک له س‌هندیکاکه‌یان ئه‌ندامی ف‌ه‌رخین. کارمندیکی ت‌ه‌ندروستی که نه‌یویست ناوی ئاشکرا بک‌ریت، ئه‌وه‌ی بۆ روژنامه روونکرده‌وه که ئه‌ندامانی د‌ه‌سته‌ی به‌ریوه‌به‌ری س‌هندیکا ده‌وامی ئاسایی ناکه‌ن، جه‌باریش ئه‌وه‌ی نه‌شارده‌وه وتی: « ئیمه (۵) که‌سین که موچه له ریک‌خراوه دیموکراتیه‌کان وه‌رده‌گرین، له‌به‌رئه‌وه ده‌وام ناکه‌ین، ته‌مه‌ش کاریکی یاساییه».

چه‌ند ناحیه‌یه‌ک بی‌ه‌شن له پ‌یشینه‌ی خانوو به‌ره

ناری سایر

ته‌ملیک بک‌ریت و پ‌یشینه‌ی خانوو به‌ره‌ی هاو‌لاتیانی ئه‌و ناحیه‌نه‌ش بک‌ریتوه، ئه‌وانیش پ‌شتگیرییان کردین، له‌وانه‌یه ئه‌م ه‌ه‌فته‌یه وه‌زیری شاره‌وانی بیینین، به‌لام نازانم ئه‌مسال ته‌واو ده‌بیت یا نا که زۆرگرنگه ئه‌و ناحیه‌نه‌ش پ‌یشینه‌ی خانوو به‌ره بیانک‌ریتوه، تاوه‌کو بینای جوان و نۆی دروست بیت تیاندان سیمای شاری پیوه دیار بیت. ئه‌گه‌رچی ناحیه‌ی ته‌ه‌تق له سالی ۱۹۱۸ د‌ا بریاری ناحیه‌ی ده‌رچوو، به‌لام سالی ۱۹۸۸ رژیمی به‌عس بریاریا بک‌ریتوه به گوندو دانیشتوانه‌که‌ی بگوازیته‌وه، بۆیه تا ئیستا به‌شیک له گه‌ره‌کو زه‌وییه‌کانی ئه‌و ناحیه‌یه ته‌ملیک نه‌کراوه. ئازاد مامه‌ند، س‌ه‌رۆکی شاره‌وانی ته‌ه‌تق، ئاماژه‌ی به‌وه‌کرد ئه‌وان توانیویه‌چه‌ند گه‌ره‌کیکی ناحیه‌که ئیفران بک‌ن و ته‌ملیک بک‌ریت له‌س‌ر هاو‌لاتیان، به‌لام به‌شیک زۆری زه‌وییه‌کانی ناحیه‌که ته‌ملیک نین، وتی: «ئه‌و زه‌وییه‌نه‌ش به‌شپوه‌یه‌کی زیاده‌درو فرۆشراون یاخود کراونه‌ته بیناو شاره‌وانی نه‌خشه‌ی بۆ دانه‌ناون، بۆیه

تا ئیستا ته‌ملیک نه‌کراون و ناتوانریت پ‌یشینه‌ی خانوو به‌ره‌ی پی رابک‌شیریت»، ه‌روه‌ها وتی: «به‌شیک له گه‌ره‌کانه‌ی ماون ئیفران بک‌ریت نه‌خشه‌یان ته‌واو بووه‌و ماوه‌یه‌کی که‌م ده‌توانن خانوو‌ه‌کانیان یاخود زه‌وییه‌کانیان ته‌ملیک بک‌ن له‌س‌ر خۆیان، به‌لام ه‌ه‌ندیک له هاو‌لاتیانی گه‌ره‌که‌کانی که ئیفران کراوه، خۆیان نه‌ه‌اتوون خانوو و زه‌وییه‌کانیان ته‌ملیک بک‌ن». هاوکات س‌ه‌رۆکی شاره‌وانی س‌یگردکان هیوا‌ی خواست له کاتیکه‌ که‌مدا سنووری شاره‌وانییه‌که‌یان دیاری بک‌ریت و هاو‌لاتیانی ناحیه‌که سوودم‌ند بن له پ‌یشینه‌ی خانوو به‌ره، ف‌هرمان ح‌مه ئه‌مین، وتی: «ناحیه‌ی س‌یگردکان تا ئیستا به‌ گوندی ماوه‌ته‌وه‌و گۆرانکاریه‌کی ناوای به‌خۆیه‌وه نه‌بینیوه که سیمای ناحیه‌ی پیوه دیار بیت، ته‌گه‌ر ئه‌و پ‌یشینه بدریت به هاو‌لاتیانی سنووری ناحیه‌که، له‌وانه‌یه گۆرانکاری باش به‌خۆیه‌وه بیینت و ئه‌و پ‌اله‌په‌ستویه‌ی له‌س‌ر شاره‌کانی دیکه که‌مه‌دکاته‌وه».

حاکم تاریق جه‌لال، به‌ریوه‌به‌ری ناحیه‌ی س‌کتان، وتی: «له سالی ۲۰۰۶ ده‌و شاره‌وانی س‌کتان نه‌خشه‌ی سنووری ناحیه‌که‌ی دارشتوووه بۆ ئه‌وه‌ی زه‌وییه‌کانی ناحیه‌که ته‌ملیک بک‌ریت، نه‌خشه‌که دانرا له‌س‌ر کاغ‌ه‌ز، ئه‌مسال ۸ ملیون دینارمان ته‌رخانکرد بۆ ئه‌وه‌ی نه‌خشه‌که له‌س‌ر زه‌وییه‌کانیش د‌ابه‌زیتو کاره‌کانی ته‌واو بووه» ئاماژه‌ی به‌وه‌شکرد له س‌هرانی ئه‌مجاره‌ی جیگری س‌ه‌رۆکی حکومه‌تی ه‌ریمی کوردستان و وه‌دی هاو‌پ‌ری له‌گه‌ل ناحیه‌ی س‌یگردکان، نووسراویکمان پ‌یشکه‌ش کردن بۆ ئه‌وه‌ی سنووری شاره‌وانی ناحیه‌کانمان

وه‌زاره‌تی شه‌هیدان به‌دواداچوون بۆ نووسینیکی روژنامه ده‌کات

برینه‌وه‌ی یارمه‌تی مادیی به‌شپوه‌ی مانگانه بۆ دایه‌ غوربه‌ت، ه‌ه‌ندیک که‌لوپه‌لی ناوما‌ل به‌ دیاری پ‌یشکه‌شیان کراو هاوکات له‌س‌ر داوای دایکی ئه‌و ۲ شه‌هیده ئه‌نقاله که نه‌خۆشی چاوی ه‌ه‌بوو، بریاردرا نه‌خۆشی چاوی ناوبراو له‌س‌ر حسابی وه‌زاره‌ت چاره‌س‌ر بک‌ریت. لیزه‌وه سوپاسی ئه‌و راگه‌یاندانه ده‌که‌ین که له به‌ریوه‌به‌ردنی ئه‌رکه‌کانمان یارمه‌تیمان د‌ه‌دن، دووپاتی ده‌که‌ینه‌وه که له خ‌زمه‌تکردن به که‌سوکاری شه‌هیدان و ئه‌نفالکراوه‌کان به‌رده‌وام ده‌بین.

به‌ریوه‌به‌راه‌تی راگه‌یاندنی وه‌زاره‌تی کاروباری شه‌هیدان و ئه‌نفالکراوه‌کان

«نه‌گهر شتيك نه‌ويستراييت بكرت بو كه سوکاري شه‌هيدان، ح»

محەمد سالح حەمەلاو

به‌ختيار شېخ عوسمان، جيگري به‌ريوه‌به‌ري گشتي کاروباري شه‌هيدان له به‌ريوه‌به‌رايه‌تي گشتي کاروباري شه‌هيدان و نه‌تفالکراوان له سلیماني، پيڤويه که حکومت نه‌يتوانيوه شويڻي باوک بو‌ئو مندالانه پرېکاته‌وه که شوڤرش و خه‌بات باوکی لیسە‌ندوو‌نه‌ته‌وه، هه‌روهک پيڤويه پيويست خزمەت به که سوکاري شه‌هيدان نه‌کراوه، به بروای به‌ختيار وه‌موو به‌رپرسيارتيه‌که له نه‌ستوي وه‌زاره‌تي شه‌هيداندا نيه، چونکه «نه‌گهر دوو سال‌ئو به‌رپرسيارتيه له نه‌ستوي وه‌زاره‌تدا بيته، ئه‌وا ۱۷ سال له نه‌ستوي حيزبدا بوه».

ماوه‌ي دوو ساله وه‌زاره‌تي کاروباري شه‌هيدان له هه‌ولي نه‌وه‌دايه که تواماري ناوي شه‌هيدان پاکتاو بکات و ناوي نه‌وه‌که سانه بسريته‌وه که

شه‌هيد نين و کراون به شه‌هيد. به‌ختيار شېخ عوسمان، رايگه‌ياند له‌لايه‌ن وه‌زاره‌ته‌وه به‌رنامه‌يهک هه‌يه بو پاکتاوکردني ناوي نه‌وه‌که سانه‌ي که شه‌هيد نين و کراون به شه‌هيد، وتيشي: «هه‌رچه‌نده تا ئيستا ناوي ژماره‌يهک که س پاکتاوکراون، به‌لام تا ئيستا نه‌وه کيشه‌يه بووني هه‌يه و بنېر نه‌کراوه».

ته‌ها له سنووري پاريزگاي سلیمانيدا ۱۸ هزار شه‌هيدي سه‌نگه‌ر هه‌يه، له‌مساليشدا توانراوه ته‌ها ۲۵ که‌س له‌وانه‌ي که شه‌هيد نه‌بوون و به شه‌هيد ناويان توامراکراوه، ناوه‌کانيان له ليستی شه‌هيداندا بسريته‌وه.

هه‌ردوو حيزبي ده‌سه‌لاتدارو حيزبه بچووکه‌کانيش بو زيادکردني ژماره‌ي شه‌هيدەکانيان و کوکرتنه‌وه‌ي دهنگي زياتر له‌دهوري خويان، له‌پاش راپه‌رينه‌وه هه‌وليانداهه ژماره‌يه‌کي زور خه‌لک که هاوالاتي بوون ياخود به مهرگي ئاسايي کوچي دوايان کردووه يان جاش بوون و کاتي

خوي لوله‌ي تفهنگه‌کانيان له سنگي پيشمه‌رگه‌و شوڤرش کردووه، به‌لام له‌پاش راپه‌رينه‌وه به شه‌هيد له‌قه‌له‌م دراون و زه‌وي به که سوکاره‌کانيان دراوه و موچه‌شيان بو براوه‌ته‌وه، به‌ختيار شېخ عوسمان نه‌وه‌ي ئاشکراکرد، که تا ئيستا هه‌نديک به‌رپرس له‌ناو لايه‌نه سياسييه‌کاندا هه‌ن که کار بو نه‌وه ده‌که‌ن نه‌وه که سانه‌ي که پيشتر شه‌هيد نه‌بوون ياخود ته‌نانه‌ت جاش بوون، نووسراوي پشتگيريان بو ده‌که‌ن به‌وه‌ي که گوايه نه‌وانه کاتي خوي هاوکات له‌گه‌ل نه‌وه‌ي که جاش بوون، به‌لام له‌زيره‌وه (خه‌ت مايل) بوون و کاريان بو شوڤرش کردووه.

پيش يه‌کگرتنه‌وه‌ي ئيداره‌کان له سلیماني بری ۲۰ هزار دينار وهک ده‌رماله بو هه‌ر منداليکي شه‌هيد خه‌رج ده‌کرا، به‌لام پاش يه‌کگرتنه‌وه‌ي ئيداره‌کان به پاساوي نه‌وه‌ي که موچه زيادي کردووه، نه‌وه ده‌رماله‌يه برا.

باوکه‌يان بو بگريته‌وه‌وه وه‌زاره‌تي کاروباري شه‌هيدانيش له به‌رامبه‌ر نه‌وه قوربانيناه‌ي که که سوکاري شه‌هيدان داويانه، نه‌يتوانيوه وهک پيويست خزمەت به که سوکاري شه‌هيدان بکات».

ده‌رباره‌ي دايينکردني زه‌ويش بو که سوکاري شه‌هيدان، ئاماژه‌ي به‌وه‌کرد دايينکردني زه‌وي به ته‌ها له ده‌سه‌لاتي وه‌زاره‌تي کاروباري شه‌هيداندا نيه، به‌لکو په‌يوه‌ندي به چه‌ند لايه‌ن و ده‌زگايه‌کي تره‌وه هه‌يه وهک نه‌نجومه‌ني وه‌زيران و وه‌زاره‌تي شاره‌وانسي، روونيشي کرده‌وه تا ئيستا زياتر له هه‌زار شه‌هيد هه‌يه که مافي خويانه زه‌وي به که سوکاره‌که‌يان بدريت، به‌لام زه‌وييان پينه‌دراوه، نه‌وه جگه له‌وه‌ي شه‌هيد هه‌يه که له سالاني هه‌شتاکاندا شه‌هيدکراوه تا ئيستا زه‌وي به که سوکاره‌که‌ي نه‌دراوه.

بو به‌ريوه‌بردني ئيشوکاره‌کانی که سوکاري شه‌هيدان، سه‌ره‌تا کوميته‌ي شه‌هيدان پيکهنرا، دواتر کرا به ده‌زگاي شه‌هيدان و ماوه‌ي دوو ساليشه وه‌زاره‌تي کاروباري شه‌هيدان دامه‌زراوه، ده‌رباره‌ي نه‌وه‌ش که ئايا بوچي تا ئيستا نه‌توانراوه وهک پيويست خزمەت به که سوکاري شه‌هيدان بگريته‌وه؟ جيگري به‌ريوه‌به‌ري گشتي کاروباري شه‌هيدان پيڤو بو و نه‌وه‌ي که تا ئيستا نه‌توانراوه وهک پيويست خزمەت به که سوکاري شه‌هيدان بگريته‌وه، چونکه نه‌گهر لئي به‌رپرسيار نيه، چونکه نه‌گهر دوو سال به‌رپرسيارتي که سوکاري شه‌هيدان له‌نه‌ستوي وه‌زاره‌تدا بيته، ئه‌وا ۱۷ سال نه‌وه به‌رپرسيارتيه له‌نه‌ستوي حيزبدا بووه، «که‌واته نه‌گهر شتيك نه‌ويستراييت بكرت بو كه سوکاري شه‌هيدان، حيزب نه‌ويستروه بيکات».

پيش يه‌کگرتنه‌وه‌ي ئيداره‌کان وهک

هاوکاریکردني که سوکاري شه‌هيدان (ه) نمره ده‌را به مندالي شه‌هيد، به‌لام به پاساوي نه‌وه‌ي که خويندن له‌سه‌ر بنه‌مای زانستيه، نه‌وه ئيمتيازه له مندالي شه‌هيدان سه‌ندرايه‌وه، به‌پيني نه‌وه

جيگري به‌ريوه‌به‌ري گشتي کاروباري شه‌هيدان:

نه‌گهر ۲ سال به‌رپرسيارتي ئيشوکاری

شه‌هيدان له‌نه‌ستوي وه‌زاره‌تدا بيته،

نه‌وا ۱۷ سال له‌نه‌ستوي حيزبدا بووه

ژماره‌يهک کارمه‌ندي ته‌ندروستي سه‌نديکا که يان به بووني گ

عەبدولرەحمان ئەبوبەکر

پيويستيشه هه‌موو ساليک نه‌وه نوکرتنه‌وه‌يه نه‌تجام بدريت. چه‌ند کارمه‌نديکي ته‌ندروستي سنووري سلیماني، به‌ريوه‌به‌راني نه‌وه سه‌نديکايه به‌وه توهمه‌تبار ده‌که‌ن که «هه‌ر خولیک له ده‌ره‌وه‌ي ولات بو کارمه‌ندان بگريته‌وه، جگه له چه‌ند که سيکی دياریکراوي نزيک له ده‌سته‌ي به‌ريوه‌به‌راني سه‌نديکا، هه‌چ کارمه‌نديکي تر مافي به‌شداربووني نيه»، هاوکات ئاماژه‌شيان به‌وه‌کرد «سه‌نديکاي کارمه‌ندان ته‌ندروستي چه‌ند پزيشکيان کردووه به نه‌ندام لاي خويان که نه‌مه کاريکي ناپاسايه».

سه‌نديکاي کارمه‌ندان ته‌ندروستي کوردستان که پيشتر له سالي ۱۹۹۲دا ناوي کومه‌له‌ي کارمه‌ندان ته‌ندروستي کوردستان بووه، له سالي ۱۹۹۵دا هه‌لوه‌شاوه‌ته‌وه، دواتر له مانگي ئاياري ۱۹۹۸دا سه‌ره‌نوئ وهک سه‌نديکاي کارمه‌ندان ته‌ندروستي کوردستان دروستبووه‌ته‌وه، له سالي ۲۰۰۰دا کونگره‌يان به‌ست و په‌يره‌وو پرۆگرامي خويان په‌سه‌ندکرد، به‌ويش ده‌بوو هه‌ر چوار سال جاريک کونگره به‌ستن و سکرترزو ده‌سته‌ي نوئ هه‌لبژين، به‌لام له‌دوای ماوه‌ي هه‌شت سال نه‌وه

ده‌سته‌يه هه‌چ کونگره‌يه‌کيان نه‌تجامنه‌داوه‌وه ده‌سته‌ي به‌ريوه‌به‌رانيش هه‌ر نه‌وه ده‌سته‌يه‌ن.

جه‌بار محەمد ره‌حيم، که ماوه‌ي هه‌شت ساله سکرترزي نه‌وه سه‌نديکايه‌يه، نه‌تجامنه‌داني

کونفرانسو يهک پلينيومان به‌ستوه‌وه به‌دهنگي زوربه‌ي نه‌ندامه‌کانمان له سالي ۲۰۰۰وه سکرترزي نه‌مه سه‌نديکايه‌م، سه‌بارةت به خه‌رجکردني داها تي سه‌نديکا که‌ش، جه‌بار ئاماژه‌ي به‌وه‌کرد که نه‌وان له

سه‌ره‌تاوه ۶ مليون دينار يان وه‌رده‌گرت و ئيستا مانگانه ۱۰ مليون وه‌رده‌گرت، وتيشي: «مانگانه بری ۱۰۰۰ دينار له هه‌ر کارمه‌نديک وهک ئابوونه وه‌رده‌گرين، نه‌مه‌ش بو نه‌وه چالاکيانه‌يه که سه‌نديکا بو

ساتەکان جیبە جیبە

لیڤهوه دەلیم بۆچی خەلکی گوندەکان بێبەش بن لە پێشینەیی خانووبەرە، دووبارە من لیڤهوه بە ھەردوو وەزارەتی دارایی و وەزارەتی ھەریم بۆ کاروباری دارایی دەلیم ئێوە غەدریکی زۆرتان لە خەلکی گوندەکان کردوو، بۆیە بڕیارەکان پێویستیان بە چاوپێاخشاندنەو ھەبە، من بە سەرۆکایەتی پەرلەمانم وتوووە خەلکی گوندەکان بێبەش بوون، یاسای نیشەجیبوون لە ۶/۳ ۶/۲ ۲۰۰۸ دیسان لە یاسایە و توومانە وەزارەتی ئاوەدانکردنەو ھەلەستیت بە دروستکردنی شوڤەو خانووی بۆ ھاوڵاتی کەمدەرەمەت، نەمانتوووە بۆ فەرمانبەری کەمدەرەمەت، چونکە ھەموو فەرمانبەریک ھاوڵاتی، بەلام ھەموو ھاوڵاتیەک فەرمانبەر نییە، مەبەستمان لە ھاوڵاتی زیاتر خەلکی لادیکان بوو، من وەک ئەندامی پەرلەمانی کوردستان و سەرۆکی لیژنەی ئاوەدانکردنەو، بۆ ئەوەی گوندەکان ئاوەدان بکەیت و ئەو پرۆژەیی کاک نەوشیروانم زۆر پێشاشو ھەولەدەین بیکەین بە پرۆژە یاسایەک ئاراستەیی سەرۆکایەتی پەرلەمانی بکەین.

من دەلیم ئەگەر سالانە حکومەتی ھەریمی کوردستان بڕیک پارە لە بودجەیی ھەریم دابنیت بۆ ئاوەدانکردنەو گوندەکان، ئەگەر بە سالیکیش یان دوو سال بەرھەمەکی نەبێن، ئەو لە چەند سالی داھاتوودا بەرھەمەکی بە روونی دەبێت.

ئاوەدان بکەیت وە، سەرۆکایەتی بەدەنگمانەو ھاوو، بۆ نمونە چەند یاسایە کمان دەرکردوو لە سالی ۲۰۰۸، لەوانە پێشینەیی خانووبەرە ئیمە لەناو پەرلەمان داوامان کردوو بێریت بە ھەموو ھاوڵاتیان لە گوندو لە شارەکان و اتا ھەموو ھاوڵاتیەک، بەلام ئەو رێنماییەکی کە لە وەزارەتی دارایی و وەزارەتی ھەریم بۆ کاروباری دارایی دەرکراون، خەلکی گوندەکان ناگریتو، بەوەی لە رێنماییەکان و توویانە ئەگەر زەوی تاپۆی ھەبێت، ھەموومان دەزانین کە خەلکی گوندەکان تاپۆیان نییە، کەواتە لیڤە خەلکی گوند سوودمەند نەبوون، من

سەرۆکایەتی پەرلەمان، تاووتوێکردنی راپۆرتیکی نووسینگەیی سلیمانی پەرلەمان دوادەخات

ئەوکاتە سەرۆکایەتی پەرلەمان بڕیار دەدات ئەو مەسەلەیی لە پەرلەمان دانیشتنی بۆ بکەیت و وەزیری پەییوھندیار بانگ بکەیت پەرلەمان.

رەوانەیی ئەنجومەنی وەزیرانی نەکردوو، وتیشی: «لە راپۆرتە کەماندا داوای لێرەسینەو ھەمان لە چەند وەزیری کە کردوو چەند رۆژیکی تر بە داواچوونی بۆ دەکەین، ئەگەر کار لەسەر راپۆرتە کە نەکرا ئەوا بە دلناییەو ھەلوێست وەردەگرین».

ھەر لەو بارەییو بەرزان عەبدوللا، ئەندامی پەرلەمان، لە نووسینگەیی سلیمانی، بە رۆژنامەیی راگەیان: داوای ئەوەی لە مانگی رابردوودا راپۆرتە کەمان ئاراستەیی سەرۆکایەتی پەرلەمان کرد، داوامان کرد کە وەزیرەکانی شارەوانی و بازرگانی و تەندروستی و سامانە سروشتییەکان بانگ بکەیت پەرلەمان و لێرەسینەو ھەیان لەگەڵ بکەیت، بەلام تا ئیستا وەلامی داواکاریە کەمان نەدراوەتەو، بۆیە لە ھەفتەیی ئایندەدا چاریکی تر داوا لە سەرۆکایەتی پەرلەمان دەکەینەو کە ئەو وەزیرانە بێنە پەرلەمان و ئەو کەسانەیی بەرپرسیارن بێریتە دادگا.

لەلای خۆشیو تارێق جەوھەر، راپۆرتیکی راگەیاندا سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان، داوای ئەوەی تاووتوێکردنی ئەو راپۆرتەیی بۆ سەرقالبوونی پەرلەمانی کوردستان بە یاسای باری کەسیتیو ھەرانەووتی: «لە مانگی رابردوودا ئەو راپۆرتە پێشکەش بە سەرۆکایەتی پەرلەمان کرا، بەلام لە ئیستادا پەرلەمان سەرقالی یاسای باری کەسیتیو، بۆیە ھەتا تاووتوێکردنی ئەو یاسای کۆتایی نەبێت، قسە لەسەر ئەو راپۆرتە ناگریت»، وتیشی: «لە چەند ھەفتەیی داھاتوودا سەرۆکایەتی پەرلەمان دیراسەیی دەکات و

پشتیوان سەعدوللا

داوای ئەوەی نووسینگەیی سلیمانی پەرلەمانی کوردستان لە مانگی رابردوودا راپۆرتیکی سەبارەت بە شکستھێنانی پرۆژەکانی رێگەبانی سلیمانی ئاراستەیی سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان کرد، سەرۆکایەتی ناوبراو راپۆرتە کە رەوانەیی ئەنجومەنی وەزیران نەکردوو بەرپرسی نووسینگە کەش ئامازە بە ھەلوێست وەرگرتن دەکات.

بەپێی راپۆرتیکی نووسینگەیی سلیمانی پەرلەمانی کوردستان کە لە ناوەراستی مانگی تشرینی یەکەمدا ئاراستەیی سەرۆکایەتی پەرلەمان کرا، سەرچەم کارەکانی پرۆژەکانی بوارە رێگەبانی بەتایبەت پرۆژەیی دروستکردن و قیرتاوکردنی رێگەیی (سلیمانی - عەربەت) و (تاسلوجە - دوکان)، شکستیان ھینا، راپۆرتە کە دوو سیکتەری سەرھکی لەخۆگرتوو کە بە داواچوونیان بۆ کردوون، ئەوانیش سیکتەری رێگەبانی و بوارە تەندروستی و تۆرەکانی ئاوی خواردنەو.

محەمەد رەفەعت، بەرپرسی نووسینگەیی سلیمانی پەرلەمانی کوردستان، بە رۆژنامەیی راگەیان: ماوەی مانگیکی زیاترە چاوپروانی ئەو دەکەین کە سەرۆکایەتی پەرلەمان راپۆرتە کە رەوانەیی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران بکات، بەلام بە داخووە سەرۆکایەتی پەرلەمان راپۆرتە کە پشنگوویی خستوو و

دکاران لە لایەن وەزارەتی پەرورەدەو نەنێردراون بۆ ناوەندی وەرگرتن

دروستکردنی ۲۰۰ ھۆلی خۆیندن دەکەنەو لە زانکۆ پیمانگەکان، کە سالی پار بڕیاربوو دروست بکەین و بە پێویستییی دەزان کە لایەنی پەییوھندیار ھۆکاری دروست نەکردنە کەیان بۆ روون بکاتو، ھەرەو ھا بایەخی زیاتر بێریت بە فراوانکردنی زانکۆ پیمانگەکانی ھەریمی کوردستان و داواش دەکەن سبستی وەرگرتنی ناوەندی بگوردریت بۆ سبستیکی باشتر کە ھێچ قوتابی و خۆیندکاریک ناویند ئەبیت بەرامبەر بە داھاتووی خۆی.

عەونی بھەزان، جیگری سەرۆکی لیژنەیی یاسایی لە پەرلەمانی کوردستان، ئامازەیی بەودا کە سەرۆکایەتی پەرلەمان بڕیاریدا ھەفتەیی ئایندە وەزیرە پەییوھندیارەکان لە کۆبوونەو پەرلەمان ئامادەین بە مەبەستی تاووتوێکردنی کیشەیی خۆیندکاران، ئەو ھەشی خستەروو کە پاش کۆبوونەو ھەیان لەگەڵ بەرپۆبەری گشتییی پلاننان لە وەزارەتی خۆیندنی بالا، بۆیان دەرکەوتوو کە کیشە لە فۆرمی ھەندیک لە خۆیندکاراندا ھەییو بەشیکیان لە لایەن وەزارەتی پەرورەدەو نەنێردراون بۆ ناوەندی وەرگرتنی خۆیندکاران تاوھکو ناویان دەرچیت، ئەمە جگە لە چەندین کیشەیی دیکە کە لە دەسلاتی ئەو بەرپۆبەردا نەبوو، ھەربۆیە داواکراو وەزیری وەزارەتی پەییوھندیارەکان بەو کیشەیی بانگ بکەیت پەرلەمان بۆ گفتوگۆکردن لەو بارەییو.

(۹۹۹۲) قوتابیش لە ھێچ پیمانگەو زانکۆیی ھەریمی کوردستان وەرگرتن، بەرپرسیاری وەزارەتی خۆیندنی بالا، ھۆکاری پەیمانگەکان و نەبوونی ھۆلی خۆیندن دەگەریننەو.

بەرپۆبەری گشتییی پلاننان لە وەزارەتی خۆیندنی بالا، ھۆشدارە ئەو دەدات کە ئەگەر حکومەت و لایەن پەییوھندیارەکان چارەسەریکی بنەرتە بۆ ئەو کیشەیی نەدۆزنەو، سالانی داھاتو کیشە کە فراوانتر دەبیت و ژمارەیی خۆیندکاران زۆر زیادەکات بەتایبەت کە ئەمسال نزیکی ۲۵ ھزار خۆیندکار لە پۆلی شەھەمی ئامادەیی ماونەتو، ئەمە جگە لە ھەزاران خۆیندکارە کە ئەمسال چوونەتە پۆلی شەھ.

بە مەبەستی نەرەزایی دەرپەین و پێشکەشکردنی داخواریکانیان بۆ پەرلەمانی کوردستان، ژمارەیک لەو قوتابی و خۆیندکارانە کە ناویان لە ھێچ کۆلیژو پیمانگەیک نەھاوتو، رۆژی ۶/۱۱/۲۰۰۸ خۆپشانانیکیان بۆ بەردەم پەرلەمانی کوردستان ریکخست و داویان لە پەرلەمان کرد کە رێگەچارەییکیان بۆ بدۆزیتو.

لە بەرامبەردا سەرۆکایەتی پەرلەمان لیژنەیی پەییوھندیاری راسپارد لە کیشە کە بکۆلیتو ھەو سەرۆکایەتی لئ ناگادار بکاتو ھەو ئەوانیش لەگەڵ حکومەتی ھەریم کیشە کە تاوتوئی دەکەن.

لیژنەیی پەرورەدو خۆیندنی بالا جەخت لەسەر زیادکردن و

تۆمارگەیی گشتی زانکۆی سلیمانی

وەزیری خۆیندنی بالا رەزامەندی بونییت.

تیکرای قوتابیان و خۆیندکارانی دەرچوو قوناغی ئامادەیی لە سالی رابردوودا (۲۱۳۹۲) خۆیندکار بوو لەم ژمارەیی قوتابی وەرگراون و

کە ژمارەیک لەو خۆیندکارانە لە زانکۆکانی ناوەراست و باشووری عیراق وەرگرتو وتی: «ئەوان لەوانەیی بۆتوانن ریزەیک کورسی لە زانکۆکانی عیراقدا بۆ کوردستان داوین بکەن، بەلام ئەگەر بە بەرژوھەند بزانریت و

ئەو ژمارە زۆرەیی خۆیندکاران لە دەسلاتی ئیمەدا نییو پنیوستە حکومەت و لایەن پەییوھندیارەکان بێر لە چارەسەری تر بکەنەو»، ئەو ھەشی خستەروو کە ئەوان لەگەڵ وەزارەتی خۆیندنی بالا عیراقیشدا کۆبوونەتو ھەو داویان لیکردوون

قوتابی و خۆیندکارانە. د. محەمەد صابر، بەرپۆبەری گشتییی پلاننان لە وەزارەتی خۆیندنی بالا، ئامازەیی بەودا کە زانکۆ پیمانگەکان لە توانایاندا نییە لە ژمارەیی زیاتر خۆیندکار وەرگرتو وتی: «وەرەنگیرانی

سەرۆکی لیژنەى ئاوەدانکردنەوه له پەرلەمانى كوردستان:

پێویستە حكومەت پرۆژەكەى نەوشیروان مستەفا بۆ ئاوەدانکردنەوهى دێهاتى

سازدانی:
مەریوان مەلا حەسەن

زرار تاهیر، سەرۆکی لیژنەى ئاوەدانکردنەوه له پەرلەمانى كوردستان، ئاماژە بەوە دەكات كە پرۆژەى ئاوەدانکردنەوهى دێهاتى كوردستان، كە ماوەیهك لەمەوبەر نەوشیروان مستەفا پێشكەشى كرد، چەندین لایەنى گرنكى تێدا، و تیشى: «هەولەدەین پرۆژەى یاسایەك بۆ ئەو پرۆژەى ئامادە بكەین و ئاراستەى سەرۆكایەتى پەرلەمانى بكەین».

هەرۆك پێشواو بوو كە جێبەجێكردنى ئەو پرۆژەى دیاردەى كۆچكردن لە لادىكانەوه بۆ شارەكان كە مەدەكاتهوه.

له دیمانهیهكى رۆژنامەدا سەرئۆی زیاتر دەربارەى پرۆژەى ئاوەدانکردنەوهى دێهاتەكان دەخاتەرۆو.

پرۆژەیهكى زۆر گرنكه، حەقى خۆیهتى حكومەتى هەریمى كوردستان ئەو پرۆژەیه بەهەند وەرگیریتو هەولیدات پرۆژەیهكى تۆكمە دایرئۆییتو پەرلەمانى كوردستانیش یاسایەك دەرېكات بۆ ئەوهى پرۆژەى ئاوەدانکردنەوهى دێهاتەكانى كوردستان لەلایەن حكومەتى هەریمى كوردستانهوه جێبەجێ بكریت، چونكه هەموومان دەزانین گوندەكانى كوردستان شۆینى حەوانهوهى پێشمەرگه و شۆینى ئەو تیکۆشەرانه بوون كە ئەوانیوستوو لەژێر سینهى داگیركەران بن و لەناو شارەكان بپێننەوه، تەنانەت نانی مەدالەكانیان دەدا بەو پێشمەرگه و تیکۆشەرانه كە شۆرشیان دەكرد لەپێناوی رزگارکردنى گەلەكەیان، تا ئیستاش هێزى پێشمەرگه كوردستان ۹۰٪ تا ۹۵٪ خەلكى گوندەكان، بە راستى خەلكى گوندەكان ئەركىكى زۆریان بپنیه، خەباتىكى زۆریان كردوو شانبەشانی هێزى پێشمەرگه، بۆیه پێویستە ئەو هەولو ماندوو بوونەیان لەبیر نەكړیت، لەبەر ئەمانە پرۆژەى ئاوەدانکردنەوهى كوردستان بەدلىیاییهوه دەلێم حكومەتى پێى باشە پرۆژەیهكى لەوشیوهیه هەبیت گوندەكانى هەریمى كوردستانى پێ ئاوەدان بكریتهوه.

رۆژنامە: باس لەوه دەرکړیت پرۆژەكە ئاراستەى سەرۆكایەتیی پەرلەمانى كوردستان دەكەن

دەتوانن ئەهومان زیاتر بۆ روونیکەنەوه؟

* ئەو پرۆژەیهى كە نەوشیروان مستەفا ئامادەى كەردوو، له پەرلەمانى كوردستان هەولەدەین بۆ ئەو پرۆژەیه پرۆژەى یاسایەك ئامادەبەكەین و ئاراستەى سەرۆكایەتیی پەرلەمانى بكەین، دواى بریار لەسەردانى ئاراستەى حكومەتى بکات بۆ جێبەجێكردنى، بۆ ئەوهى هەموو گوندو دێهاتەكانى كوردستان تێیدا سوودمەندن.

رۆژنامە: دەتوانن خالە ئیجابییەكانى ئەو پرۆژەیه دەستنیشان بکەن كە بۆ ئاوەدانکردنەوهى گوندەكانى كوردستان خراوتەرۆو؟

* بە راستى پرۆژەكە زۆر لایەنى لەخۆگرتوو، یەك لەو لایەنانە ئەوهیه كە باس لە بودجهى هەریمى كوردستان دەكات، دەلێت ئەگەر سالانە برێك لە پارەى بودجهى هەریمى كوردستان دیارى بكریت بۆ ئاوەدانکردنەوهى گوندەكان، ئەوه ئەگەر بە سالیك دوو سالیان نەبیت، بە چەند سالیك دەتوانریت گوندەكان ئاوەدان بكریتهوه بەشیوهیهكى مۆدێرن، بۆ نموونە تا ئیستا بودجهى سالى ۲۰۰۹ ئەتێردراوه بۆ ئەنجومەنى وەزیرانو پەرلەمانى كوردستان، واتا بریارى لە سەر نەدراوه، بۆیه من بەدلىیاییهوه پێشگیری لهو پرۆژەیه دەكەم نەوشیروان مستەفا دەلێت: لەبەر ئەوهى تا ئیستا

بودجهى سالى ۲۰۰۹ نەتێردراوه بۆ پەرلەمان و ئەنجومەنى وەزیران، كەواتە دەرکړیت بابەكان بگۆردریت، بۆ نموونە برى ئەو پارەیهى دانراوه (نەفەقاتى تەشغیل) ئەوه دیارىكراوه، بەلام دەرکړیت ئەو بره پارەیهى دانراوه (نفاقات ئیستسار) دەرکړیت كەم بكریتهوه، له هەر وەزارەتێك بەشێك، بۆیه ئەو رێژەیهى نەوشیروان مستەفا دایناوه كە رێژەى ۲۰٪ له بودجهى ئەمسالى هەریمى كوردستان، بەدلىیاییهوه دەتوانریت دێهاتەكان تێیدا سوودمەندن، دەرکړیت له ماوهى چەند سالیك گوندەكان ئاوەدان بكریتهوه. نەوشیروان لەو پرۆژەیهدا دواى كردوو دەستەبەك دایمە زینریت كە پێكێت له سەرۆكى دەستەكەو جیگرى سەرۆكى وەزیران، ئەندامەكانیش له وەزیرى ئاوەدانکردنەوه و وەزیرى دارایی و كشتوكالێ پلاندانان بن، ئێمه بەدلىیاییهوه دەلێن ئەگەر ئەو دەستەبەك بەشیوهیه دابەزریت، دەسەلاتىكی باشیان دەبیت له ئەنجومەنى وەزیران، ئەو دەسەلاتە باشەش دەتوانت بەدواداچوون بکات، دەتوانت ئەو بره پارەیهى سالانە دادەنریت بەشیوهیهكى باش سەرفى بکات له بواره جیاجیاكاندا، وەك پشٹیوانى كشتوكال بۆ نموونە ئەگەر پشٹیوانى بكریت له كەرتى كشتوكال، ئەوه خۆى دەبیتە هۆكارى ئاوەدانکردنەوهى گوندەكان یان دروستکردنى شارى

نۆى بەشیوهیهكى مۆدێرن كە هەموو پێداویستییەكى تێدا بێت، بە راستى ئەگەر ئەو پرۆژەیه سەرېكەو، ئەنجامىكى زۆر باشى دەبیتو خەلكى گوندەكان سوودمەندن، له هەمانكاتدا دواى كردوو بەرێك بە رەزو دانەوێله بدریت، هەرۆك دواى كردوو حكومەت رەزانە بدات بە خاوەن رەزو سەرانه بدات بە خاوەن مەرومالاتەكان، بە راستى ئەوه هاندانىكى باشە بۆ جوتیارانو دانیشتوانى گوندەكان.

رۆژنامە: پێتانوايه ئەگەر پرۆژەكە جێبەجێ بكریت ئەو دێهاتیانەى ئیستا له شارەكاندا نیشتهجین جارێكى دیکه بگەرێنەوه بۆ گوندەكانیان؟

* من وەك سەرۆكى لیژنەى ئاوەدانکردنەوه له پەرلەمانى كوردستان، پشتكیری تەواو لهو پرۆژەیه دەكەم دەلێم ئەگەر بێتو ئەو پرۆژەیه بخریتە بوارى جێبەجێكردن، كۆچكردن لە لادىكان بەرەو شار كەم دەبیتهوه لهوانهیه كۆچى بەپێچهوانه رووبدات، واتە خەلكەكە له شارەكانهوه بۆ دىكان كۆچ بکەن، چونكه جوتیار ئەگەر هەموو پێداویستییەكانى بۆ دابینكرا، وەك رێگەوبانو خانووبەرەو یامەتیدانى له رووى كشتوكال و چاندن، بانكى كشتوكالى پشٹیوانى لهو جوتیارانه كړو بەروبووسى جوتیارانى بەنخىكى باش كړیوه، ئەوه دەبیتە هاندانى جوتیاران بۆ بەرەوپێشچوون.

رۆژنامە: وەك لیژنەى ئاوەدانکردنەوه له پەرلەمانى كوردستان، تا ئیستا چ پرۆژەو پێشنيازیكتان لەبارەى ئاوەدانکردنەوهى گوندەكانى كوردستانهوه ههبووه؟

* بەر لهو پرۆژەیه ئێمه له لیژنەى ئاوەدانکردنەوه له پەرلەمان زۆرجار پێشنيازمان كردوو كە خەلكى گوندەكان زۆر مەغدورن، جوتیارىك لهو گوندانە بەرهمى سالیكى لەگەل هێزى پێشمەرگه بەیهكەوه خواردوو، لەبەرئەوه دەمىكە بیرمان لهوه كردوو تەوهو داوامان له سەرۆكایەتیی پەرلەمان كردوو كە پێویستە گوندەكان

"بەشێك له فۆرمى خۆینە"

نیاز نایف

بە مەبەستى بەدواداچوونى ئەو كێشەیه، رۆژى ۱۱/۶ لیژنەى پەرەردەو خۆینەنى بالا له پەرلەمانى كوردستان لەگەل بەرێوهبەرى كشتی پلاندانان له وەزارەتى خۆینەنى بالا كۆبوونەوه بۆ تاوتویكردنى كێشەى ئەو

بۆ چارەسەرکردنى كێشەى وەرەنگیرانى ژمارەیهكى زۆر له دەرچووانى قونافى ئامادەیی له زانكۆ پەیمانگەكان، لیژنەى پەرەردەو خۆینەنى بالا له پەرلەمانى كوردستان دواى دانیشتنىكی تاییهت لەوبارەیهوه دەكات، بۆ ئەو مەبەستەش سەرۆكایەتى پەرلەمانى كوردستان رەزامەندى نیشاندان كە هەفتەى داهااتوو وەزیرانى پەيوەندار بەم كێشەیه بانگهێشتى پەرلەمانى كوردستان بکات بۆ گفتوگۆ دۆزینەوهى رێگەچارەى گونجاو.

جیگرى سەرۆكى لیژنەى یاسایی له پەرلەمانى كوردستانیش، ئاماژە بەوه دەكات كە پاش كۆبوونەوهیان لەگەل بەرێوهبەرى كشتى پلاندانان له وەزارەتى خۆینەنى بالا، بۆیان دەرکەوتوو كە كێشە له فۆرمى هەندىك له خۆیندكاراندا هەیهو بەشیکیان لەلایەن وەزارەتى پەرەردەوه نەتێردراون بۆ ناوەندى وەرگرتنى خۆیندكاران تاوهكو ناویان دەرچن.

دواى راگەیانندنى ناوى خۆیندكارانى ئامادەیی بە هەردوو بەشى زانستى و وێژیهیهكان له زانكۆ پەیمانگەكان، بەهوى زۆرى ژمارەى خۆیندكاران نزیکى ۱۰ هەزار خۆیندكار له هیچ شۆینىك ناویان نەهاتوو تەوهو ئەمەش بوو تەهوى دروستیوانى نارهزایی لای ئەو خۆیندكارانە.

ئەنجومەنى دادوهرى دادگای بارى كەسیتی دوكان

ژماره: ۲۰۰۸/ش/۱۲۳
رۆژ: ۲۰۰۸/۹/۲۱

(ناگانامه)

داواكار/ كافیه عزیز اسماعیل / دوكان - سرچم
داوالیکراو / ابراهیم حسن پور

بۆ داوالیکراو (ابراهیم حسن پور)، دادگای بارى كەسیتی دوكان له رۆژى ۲۰۰۸/۹/۱۶ له داواى ژماره ۲۰۰۸/ش/۱۲۳ بریارى دەرکړد بە جیابوونەوتان (التفریق) لەگەل داواكار (كافیه عزیز اسماعیل) لەبەر نادىارى شۆینى نیشتهجیوونت، دادگا بریاریدا كە پیت رابگەیهنیت له رێگەى دوو رۆژنامەى ناوخوى فەرمى رۆژانه ئەگەر له ماوهى یاساییدا هەلنەستیت بە تانەلیدان ئەو بریارهكە پلەى كۆتایی وەرەگرتیت بە پێنى یاسا.

دادوهر
كامران حسن فرج

ئەنجومەنى دادوهرى سەرۆكایەتى دادگای تێهەلچوونەوهى ناوچەى كەرۆك له سلیمانى دادگای بەرابى پشدر

ژماره: ۲۰۰۸/ب/۲۸۹
بەرۆار: ۲۰۰۸/۱۱/۹

ناگانامه

داواكار/ اسماعیل قادر حسن لەبرى كورە ناکامەكەى محمد داوالیکراو / راستگرى تۆمارى بارى شارستانی پشدر و وێرای کارهكەى

داواكار اسماعیل قادر حسن لەبرى كورە ناکامەكەى محمد داواى ژمارەى سەرۆهوى لەم دادگایه كړدۆتەوه لەسەر راستگرى تۆمارى شارستانی پشدر و وێرای کارهكەى بۆ گۆرپینی ناوى كورە ناکامەكەى له محمد بۆ عبدالقادر وه بەپێى ماددهى (۲۱) له یاسای بارى شارستانی بریاردا بە بلاوکردنەوهى ئەم ناوگۆرپینه هەر كەسى مافی رێگرتنى هیهه لهم ناوگۆرپینه با پەيوەندى بکات بەم دادگایهوه له ماوهى (۱۰) دە رۆژدا له پاش رۆژى بلاوکردنەوهى لەم رۆژنامەیهدا، وه بەپێچهوانهوه ئەم داوايه ئەبیینرئى بە گۆرپهى یاسا.

دادوهر
سرکوت عونی عمر

هه کوردستاندا

حیزبی کوردی و پیدایستی میژووپی، ئەمەش زۆر جار قەیرانی گەورە خولقاندوو له مومارەسەکردنی چالاکی کاروباری حیزبایه تیکردندا و ههکو پۆیست حیزبه کوردیههکان نه پانتوانیه کار له سهەر ئەندامانی خۆیان و کۆمهلهگهش بکهن، تایبەت به مانه و چەند رهه نه نیکه دی رۆژنامه تهوهریکی تایبەتی له گهه ژمارهیهک له مامۆستایانی زانکۆ و رۆشنیران و شارهزایانی بواری سیاسی حیزبدا ئاماده کردوو

ئاماده کردنی: ئارام عهلی سهعید

ناشتی
ئازادی
دیموکراسی

نیشتیمانیکی ئازاد
گهلیکی بهختیار

برایهتی
ئازادی
دادپهروهری

ئیهراهم محهمه: ناهیلن حیزبکی سیاسی له دهروهوی دهسهلات بلیت نهوه ههله یهوه راسته

تەندروست نەبوو له کوردستاندا. ئاساییه له ههموو ولاتێکدا دهسهلات دابهش دهکریت به سههر حیزبهکاندا که بهشدارن له حکومهتدا ئەگەر سیستمی فرەحیزبی بێت و حکومهتەکه تاک حیزبی نه بێت، بهلام زۆر کم حیزبهکان له پیناو جوو شیاوی دابهشکردنی دهسهلاتدا شههری ناوخۆ دروستکهن، مەگەر له ولاتانی خۆرهلاتی ناوهراستی و خواروی شه فریقیا، دابهشکردنی دهسهلات شتیکی ئاساییه، بهلام له ولاتی ئیمهدا گهورهترین کیشهیه، لهوه گهورهتریش نهبوون و قبولهکردنی ئۆپوزسیونه که بوونی له ناو پارتە سیاسییهکانی کوردستاندا نییه، حیزبه سیاسییهکان ناتوانن هه ندیکان له دهروهوی دهسهلات مومارەسهی مافیکی خزان که ئۆپوزسیونییه، به باشی ئەنجام بدهن، ئەمەش دهگهڕێتهوه بۆ ئەو عهقلیهتی که به سههر ولاتانی خۆرهلاتی ناوهراستدا به گشتی زاله، که ئۆپوزسیونی کارا نابیت بوونی هه بێت، نابیت پارتیکی سیاسی له دهروهوی دهسهلات بلیت نهوه ههله یهوه راسته، ئەمه ده بێت چاک بکریت، ئەوه چاکتره، هه ئەمەش وایکردوو پرۆژه چاکسازییهکان له ولاتانی خۆرهلاتی ناوهراستدا سههرکهوتوو نه بێت.

تهوه په رستیهیه؟ تا چه نیک گرتته ئابووری و کومه لایهتی و روشنبیرییهکانی ولات چاره سههر دهکات؟ بهرنامه ی چیه؟ ئەمانه و چه ندين پرسیاوی ترو و دربوونهوی تر وادهکات هاولاتیان بین به ئەندام یان لایهنگر یان دهنگه در به پالیوروانی ئەو پارتە. دوهم/ مومارەسه کردنی حیزبهکان له کایه سیاسییهکاندا:

تا ئیستا که زیاتر له نیو سهده حیزبایهتی له کوردستاندا بوونی ههیه به واتاو چه مکی نوبی، بهلام مومارەسه کردنیکی تهواو پراوپر نیوه چه ندين لایهتی نه رینی ههیه که وایکردوو حیزبایهتی له سههر ستراتیژیکی تهواو نه بێت و ئەو کاره باشانه ی که حیزبهکان به دهستیان هینا له کوردستان، بهرتهنجامی حیزب نه بوو، حیزب نه بوو که راپه رین و شوهرشی کرد به لکو گه ل بوو، بهلام حیزب نوینه رایهتی و دهرماستی نه ته وه که بوو که چه ندين ههلی زیترینه له دهست دا، له دهستدانی ههلهکان و کاریگهری له سههر ئاینده ی کورد، هینده گه ره به که ناتوانریت لێره دا باسبکریت. به ههرحال ئەمەش دهگهڕێتهوه بۆ نه بوونی ئەجینداو بهرنامه و ستراتیژی راستو دروست و دیراسه کراو، بۆیه بعم بهرتهنجامه گه بشتووین. ستراتیژو بهرنامه ی باش و تۆکه، بهرتهنجامی باشی لێدهکه و یته وه، به پێچه وانه شهوه راسته، واته ئەم باره نالهباری که ئیستا کوردی تێدایه، بهرپرسی یه که می حیزبه سیاسییهکانه، سههره رای بوونی فاکتیره ده ره کیهیهکان که کاریگه رییان هه بووه له سههر ئیستادا داهاوتوی کورد، بهلام ناکریت پارتەکان لێپرسواریتی ئەو بارودۆخه نه گه رنه ستنو.

له بهردهم ئازادییهکان به تایبەت ئازادی سیاسی. ۲- گواستهوهی دهسهلات له باوکه وه بۆ کور، ئەمەش سههره رای ئەوهی که دهسهلاتی دهوله تیشی به دوادادیت، چونکه گرتته دهستی سههرکایهتی حیزب به هه مانشهوه گرتته دهستی دهوله تیشه. ۳- له ناو پریدن و گرتن و ئەشکه نه چدانی نه یاران و قبوله کردنی ئۆپوزسیون و له زیندان توندکردن، له بهرامبهردا هه موو کاریک بۆ پارتەکانی دهسهلات ئازادی ره ها هه یه و چۆنیان بویتو چیان پۆیست بێت له هه ر شوینیکی ولات، بۆیان قهراهه م سانا یه. ۴- له خۆرهلاتی ناوهراستدا ئاستی هوشیاریی سیاسی زۆر لاوازو نزمه، ئەمەش به ئەستوی حیزبه دهسهلاتدارهکاندا یه که بهرنامه یهکی تهواویان نییه بۆ چاره سههر کردنی ئەم کیشه یه. ۵- زالیونی بهرزه وه ندیسی ته سکی حیزبایهتی به سههر بهرزه وه ندیگی گشتی و ته وه یی و نیشتمانیدا، بهرتهنجامی ئەمەش لاوازی ههستی نیشتمانی و ته وه په روهری لای هاولاتیان لیکه و ته وه وه به جیهبشتنی ولات و کوچ بۆ ولاتی غه ربیایهتی هه ندیکی له وه وه سهرچاوه ی گرتوو. ۶- قورخکردنی پۆسته گه رنهکان و شوینه گه رنهکان له لایه ن حیزبه دهسهلاتدارهکان بۆ ئەندامی خۆیان و بینه شکردنی ئەوانی تر، سیمایهکی تری واقیعی حیزبایهتی خۆرهلاتی ناوهراسته.

هه ندیکجاریش دهگونجیت پارتیکی ته وه یی سیکولاری بێت، یان پارتیکی ئایینی ته وه یی بێت، دروستبوونی پارتیکی سیاسی له هه ر کومه لگه یهکی ئەم جیهانه دا، هه لقلایوی پۆیستی بواردکانی کومه لایه تی و سیاسییه. رۆژنامه: تا چه ند پرۆسه ی حیزبایه تی و هه کو مۆدیلیکی خۆشناوی به هه مان ناو رۆکو و ستراتیجه وه که حیزبی له پهلێنا و دروسته بێت تهن دروستانه له ولاتانی خۆرهلاتی تهرجه مکه روه ته سه ر واقیه؟ * ئەوه ی جیهگی سههر سوهرمان و هه لو یست له سههر کردنه، چه مکی حیزبو مومارەسه ی کاری سیاسی زۆر جیاوازه، هه رچه نده چه مکه که خۆشناوییه، بهلام هینده به سه قه تی مامه له ی له گه لدا ده که ن، له جه وه ره و ناوه ره وکی خۆی خالیان کردوو و ته نها ئەوه نده هه یه پنی دهوتریت پارتی سیاسی، ئەمەش دهگهڕێتهوه بۆ ئەو عهقلیه تی که له سه هه ی بیسته مدا بالی کێشاوه به سههر خۆرهلاتی ناوهراستدا که کوێزانه و به ی دیراسه و لیکولینه وه بوون به پاشکۆی خۆشناو. بوونی پارتیکی سیاسی و هه ک مۆدیلیکی تازه گه راییهک له ولاتانی خۆرهلاتی ناوهراست، بوونیکی پۆیسته، بهلام خراب مامه له کردن و ئەدانه کردنی ئەره کهکانی پارتیکی سیاسی، کیشه زای گه وه ری دروست کردوو له م ولاتانه دا، ئەره کی پارتیکی سیاسی به شیه و یهکی گشتی له م لایه نانه به ده ر نییه: ۱- به شداریی و به شداریی پیکردن له ژبانی سیاسیدا، رهخساندنی بواری هه موو تاکیک. ۲- بهرزه کردنه وه ی ئاستی هوشیاریی سیاسی تاکهکان و په ره وه درکردنیان له بواره سیاسییه دا. ۳- کوێزانه وه ی رهنگ و دهنگه جیاوازهکان له چوارچه وه ی پارتە سیاسییه که دا و گه لاله بوونی بیروبووچوونکی گشتگیر و هه مه رهنگ. ۴- چاودێرکردن و لێپه چینه وه له کارهکانی حکومهت به ئامانجی به ره وه باشتر چوون. ۵- که مکرده وه ی جیاوازی له نیو تاکهکاندا تا نزمترین ئاست. ۶- گوزارشتکردن له بهرزه وه ندیگی گشتی و وه لانانی بهرزه وه ندیگی حیزبایه تی. ۷- گه شه پێدان و پته وکردنی ههستی نیشتمانی و ته وه یی. ئەگه ر به وردیش سههری واقیعی ولاتانی خۆرهلاتی ناوهراست به گشتی به کین، بهرنامه جیکی پێچه وانه مان بهر دهست ده که ویت، ده بێنن کارهکانیان له مانه تیه پ ناکات: ۱- رێگرکردن و به ره بهرست دانان

رۆژنامه: یاسایهک ههیه له نیدا ئەوه دیاری بکات که حیزب له سههر ج به مایهک دروست بێت (ته وه یی، عهلمانی، نیشتمانی، نابیی... تاد)، یان چه مکی حیزب چه مکی گشتگیر و هه موو ئەمانه ی تیدا جیه بیه تیه و؟ * به شیه و یهکی گشتی هه یچ بیردۆزیک یان تیوریک نییه دروستبوونی پارتیکی سیاسی بیهستیت به (ته وه، یان عهلمانی، یان نیشتمانی، یان نابیی)، چونکه له به ره تدا سه ره لدانی پارتە سیاسییهکان و هه ک پارتیکی سه ره لمیانه به واتاو چه مکی نزیک له رۆژگاری ئەم رۆژ دهگهڕێتهوه بۆ سه ره تاکانی سه هه ی نۆژده، بۆ ئەمەش زانی به ناویانگ مۆیش دیرجیه له په رتوکه که ی خۆیدا که ناوی (پارتە سیاسییهکان)، ئاماژه ی پێدهکات و سه ره تای دروستبوونی پارتە سیاسییهکان دهگهڕێتهوه بۆ سالی ۱۸۵۰، ئەو به مایه نش که ئەو پارتانه ی له سههر دروست بوو بوون بریتی بوو له دوو شیوازی تهواو له یه کتر جودا: یه که م: پارتە لایه لالهکان که زۆر گه رنگیان به دهنگان و هه لیزاردن و ئەو کارانه دها و له سههر به مای بهرزه وه ندیگی دروست بوو بوون.

دووه م: پارتە سو شیا لیهستییهکان که گه رنگی زۆریان به ریکه ستن و زۆرترین ژماره ی ئەندامهکانیان دها، له سههر به مای ئایدیۆلۆژی ش دامه زار بوون. بۆیه ئەوانه ی که به ریزتان ئاماژه تان پێدان ده کریت بین به ئامانجی پارتە سیاسییهکان یان هه ندیکجاریه دنه کاره که ره ی سه ره کی ده مه زانندی پارتیکی سیاسی، چونکه کاتیک سه یرده که ین چه ندين پارتی سیاسی هه یه به مای ته وه یی و ته وه گه رایان به بنچینه وه رگرتوووه له پیناوی به دیه پنیانی ئاواتهکانی ئەو میلهت و ته وه یه دا له خه باتدا ده بن، یان ده بێنن پارتیکی سیاسی له سههر بنچینه ی ئەوه دامه مزریت ئامانجهکانی سیکولاریزم به دیه پنیته و دین و ژین یان دین و سیاسهت له یه کتر جودا بکاته وه، به ره ئەو ئامانجه ش پارتە سیاسییه که وه وه لو کوششیان ئاراسته ده که ن، یان هه ندیکجاری بۆ به دیه پنیانی ئامانجیکی نیشتمانی، پارتیک دینه بوون، له پیناو رزگاری نیشتمانه که یان خه بات ده که ن و ئەم شیوازه له ولاتانی جیهانی سیدا به رچا و ده که ون، چونکه ئەم ولاتانه زۆری به هه ره زۆریان که وتی و ته ته ژێردهستی داگیرکاری ولاتانی خۆشناو. هه ندیکجاری بیروباوهری ئایینیش به مایه کی سه ره کی دروستبوونی پارتیکی سیاسییه، ده توانین بلین به مای دروستبوونی پارتی سیاسی نه به ستراره به هه یچ لایه نیکی دیاریکراوه وه،

له ئه رشیفه وه

له ماوه ی شهه ری
ناوخوی نیوان حیزبه
چه کداره کانی کوردستان
له دوا ی راپه رینه وه که
به شهه ری نیوان یه کیتی
نیشتمانی و بزوتنه وه ی
ئیسلامی دهستی پیکرد،
له کۆتایی سالی ۱۹۹۳ او به
شهه ری جوندولئیسلام و
یه کیتی له ۲۰۰۳ تا ۱۵
هات، زیاتر له ۷ ههزار
کەس کوژراون و نزیکه ی
۱۰ ههزار کەس بریندار
بوون و زیاتر له ۶۰ ههزار
خیزان ئاواره بوون،
هه موو ئەو شهه رانه ش
له پیناوی دهسه لاتدا
بووه و تا ئیستاش
نه توانراوه ناومالی کورد
ریکبخریته وه.

له ئه رشیفه وه

هه زاره تی ناوخوی هه ریم ۲۵ حیزبی سیاسی به فه رمی ناساندوو که دوو
له و پارتانه هه له وشاونه ته وه و چوونه ته ناو پارتی دیموکراتی کوردستان و ۲۴ پارت و
لایه نی سیاسی دیکه ش مۆله تی یاساییان پینه دراوه و له به لگه نامه که ی وه زاره تی
ناوخۆدا به (پارتە ژێردهستهکان) ناویان هاتوو، کومه لیک له و پارت و لایه نانه ی
مۆله تیان پینه دراوه، ئاماژه بۆ ئەوه ده که ن که یه کیتی و پارتی نایانه ویت هه یچ پارتیکی
دیکه ی کوردی ئەگه ر پاشکۆی ئەوان نه بێت دا به مزریت، له به ره ئەوه زیاتر له ۱۰
سالی ش ده بێت مۆله تی یاساییان به هه یچ پارتیکی کوردی نه داوه.

ناشتی
دیموکراسی
مافی مروؤف
مافی چاره نووس

و ما أرسلناک
إلا رحمة للعالمین

ناشتی
دیموکراسی
مافی چاره نووس

حیزبایه تی

پرسی حیزبایه تی له زۆریه و لاتانی خۆره لاتندا له مانا جهوهه ریبه کهی خۆی خالی کروته ووهو چووته قالیی دروشم و دروشمبازییه ووهو له جوغزی ئایدلۆژیای تهسکی سیاسیانهدا مامهلهی لهگهلا دهکریت به پیچیه وانهی ئه و ئاراسته یه ووه که زمینه و سه ره له لاندانی ئه م رهه نده به نامانجیکی پوزمه تیفا له پیناوی ریکه ستنی کۆمه لگه و پرۆزه گشتیه کانه دا دروستبووه و مرگرتنی ئه م چه مکه ووهکو تیزیکی عه قلانی و تهن دروست له کوردستانیش نه بووته نه ریت و به شیک له پرۆسه ی سیاسی و پرۆزه ی

عه بدولکه ریم فه تاج: ئه و که سه ی له سیاسه تدا سه رکه و توو بیته، له بازرگانیدا ده ستیکی بالای ده بیته

روژنامه: پیتوانییه پرسه حیزبی سیاسی له کوردستاندا هینده له ژیر کاریگه ری دروشم و عاتیفه و جولاندنی ههستی ناعه قلاندیدا جالا که، هینده له سه ره نه چینه داو بهرنامه و پهیره ی گشتیدا پوزمه تیفا نه کارناکه؟

* پهیره ی ناوخۆی حیزبه کوردیه کانه دونه یه که تره و بیرکرده ووه موماره سه ی کاری سیاسیان له دۆلیکی تره، حیزبی کوردی پهیره ی ناوخۆی ئه وه نده ی بۆ نیشاندا ئی ده ره وه ی خۆی ده ویت، ئه وه نده نایه ویت ئه و پهیره وه چوارچینه ی کارو ستراتیژو ئاراسته ی ههنگاه کانی داهاتوی حیزب بیت، ئه مهش بۆ چه نه هۆیه که دهگه ریته وه:

یه که م: ناچیکیری کۆمه لگه ی کوردی و قهیرانو تهنگه ژو گوپانی به ره وهام که وایکروه ووه حیزبی کوردی به نیوه ی ئه و کوربان و قهیرانه دا نه گاتو کاری ستراتیژی واز لئ به یینیت و خۆی بداته دم ره شه با ی رو داوه خیراو کاتیبه کان.

دوه م: لاوازیی ئه و پهیره ووه پرۆگرامه نه ی حیزبی کوردی له کۆنگره کانیاندا بریاری له سه ره دهن، ئه مهش بۆ لاوازیی ئه قلی سیاسی حیزبی کوردی و نه بوونی دورویی لای سه رکرده ی ئه و حیزبانه دهگه ریته وه.

سینیه م: زیاتر له پازده سالی ته مه نی شار، حیزبی کوردی نه گۆری به حیزبیک

له ئه ر شیغه وه

له سالی ۲۰۰۴ تا ۲۰۰۸
یه کیتی و پارتی ۲۴ ملیارو
۲۵۰ ملیون دۆلاریان
له حکومه تی عیراق
وه رگرتوه، ئه وه جگه
له داهاتی ناوخۆو پارهی
باشماوه ی نه وت به رامبه ر
به خوراک، به لام هیشتا
کیشه سه ره کییه کانی
هاو لاتیان (کاره با، ئاو،
ریگه و بان) چاره سه ر
نه کراوه و ده یان پرۆزه ی
«ستراتیجی» یان شکستی
هیناوه یان به ناته واوی
به جیه پیلراوه و سه دان
قوتابخانه و باره گای
حکومیش له خانووی
کریدان.

ده نین و له چنگی یاسا پۆلیس قوتاریان ده که نه... بازارو بازرگانی کۆنترۆل ده کریت و ته نه ئه وانه تیندا گه و ره ده بن که پیرۆزیی ئه وانی له سه ره، پۆستی یه که م ووه ووه سینیه م هه تا چواره م و پینچه میش له هه ر دائیره یه کدا بۆ ئه ندامانی حیزب قۆرخ ده کریت و ده ستی به سه ردا ده گیرێ و ناویشی ده نیت ئیستحقاقی هه لبژاردن، من بیستومه له دونه ی مۆدیرندا حیزبی حاکم حکومه ت پیک ده هینێ و وه زیه کانه له حیزبی حاکم، ئه مه ئه گه ر حکومه ته که ئیئتلافی نه بیته، به لام نه میستوهه بۆ دانانی گوانی گۆندیک پرس به یه کیتی و پارتی بکریت و راپۆرتیکی حیزبی له سه ره به ریزکریته وه...

له هه موو دونه دا حیزب پرۆزه یه که خه لکی ده نگی بۆ ده دن یان متمانیه خۆیانی لیوه رده گه روه، که چی لای ئیمه حیزب میژوه، حیزب کوردی، حیزب کۆمه لگه یه، حیزب چاره نووسی ئیستا و داهاتوه، حیزب ده زگای ئه منیه، حیزب یاسایه، حیزب بازرگانیه، کۆی ئه مانهش یانی حیزب یه کسانه به هه لלוوشینی خیزویی ولات.

روژنامه: جیاوازیی ده بیته له ئه دای سیاسی حیزبه عه لمانییه کانه و حیزبه ئیسلامیه کانی کوردستان له رووی مامه له حیزبایه تی و موماره سه کردنی نه ماما سه ره که یه کانی ریکه خراوی سیاسییه ووه گه ره هیه ئه و جیاوازییه جه وه ره بیانه کامانه؟

* مامه له ی حیزبایه تی و ئه دای سیاسی حیزبه ئیسلامیه کانه له گه ل حیزبه عه لمانییه کانه جیاوازییه کی گه ره ی تیندا نایین، ئیسلامیه کانه پینشینه یه کی حیزبیان نه بووه له پارتی و یه کیتی و هه ندیک ورده حیزبی تره وه قیری حیزبایه تی بوون، ئه وان له ئه دای حیزبایه تیفا حیزبه عه لمانییه کانه سومبول و پینشه وایان و هه نگاو به هه نگاو جیه یه کانی ئه وان هه لده گرن، ئه و جیاوازییه که مه ی له ئه مرۆدا ده بیتریت جیاوازیی نییه له پرۆزه و بیرکرده وه ی سیاسیاندا، به لکو دوروییانه له ده سه لات، ئه گینا باشتر له حیزبه عه لمانییه کانه ناتوانن ئه دای سیاسی بکه ن، ئیسلامیه کانه ئه گه ر توانییتیان له ناو حیزبه کانیاندا باشترین و به پیره ترین سیاسه ت ئه دا بکه ن، ئه و ده سه راستی حکومه ت و ده سه لات ده توانن سیاسه تیکی دروست به جی بکه یه ن، ئه وان گیرۆده ی گرفت و قهیرانی ژماره یه کی که من له ئه ندامان، ده بیته له سه ره ناستی هه ریمیکی پینچ شهش ملیونی چیهان لی چاره و بان بکه ی؟! پاسیفیوون و لاکه وتی ئیسلامیه کانه یه کیتی و پارتی هه موو بریاریکان له بهر ده روات، ئه وان ئه گه ر ئۆپۆزیسیونیکی راسته قینه بووایه و ئه دایه کی سیاسی ئاقلانه یان به رقه رار بکرده یه و خۆیان له بوون به فشاری ده ستی ده ولاتانی ده وره به ر به دور بگرته یه، ده یاتوانی فشاری جه ماوه ریبی بۆ سه ره ده سه لات دروست بکه ن و له گه ندله ی و ناعه داله تیه هه ریمه که قوتار بکه ن، به لام که حیزبی ئیسلامی ته نه پرۆزه یه کی ده بیته به پارێزگاری له وه ی هیه (الاحتفاظ باللوجوه) جار جار یکیش گاله په روستکردن بۆ ئه وه ی

بۆ زیاد بکه ن، لیروه و ئه ویش به شیکه له ده سه لات و به رپرسه له کۆی ئه و گه ندله ی و ناعه داله تیه ی کوردستانی ته نیوه... ئه و دیکتاتۆریه ت و بکوژو بپه ری له ناو حیزبه ئیسلامیه کانه هیه، له مامۆستاکانیان هه فیکرکراون، ئه وان واده زانن ئه گه ر ده رگای ره خنه و بیرواری ئازاد والا بکریت، حیزبه که یان ده که ویته بهر مه ترسییه وه قودسه تی سه رکرده کان و رابه ره رۆحیه کانیان له که دار ده بیته، ئه مهش دیسان له وانه وه فیربوون.

تا دوینی له یه ک قوتابخانه دا پیکه وه مامۆستا بوون، ئیستا به دوو سن پرسه پنی ناگات و ئه گه ریش قه ده ری باش یاوه ری بیت به خزمه تی بگات، ئه و ته نه ا بیست خوله ک موله تی پیدده ریت، ئه م خۆ قه به کردن و خۆ دا برینه له جه ماوه ر له سه رکرده ی حیزبه کانی تره وه فیربوون، قسه ی یه کیک له سه رکرده کانی حیزبیک ئیسلامیم له یاد ناچیت که له بی ئیشی و به تالییدا نه ده زانی چی بگات، که چی به کارمه ندی پرسه که ی ده وت ئه گه ر که سه یگ هات پنی بلێ دانیشتنیکی چاره نوو سه زا ی هیه... ئه مانه و ده یان سونه تی ناچه سه نه ی تر له حیزبه عه لمانییه کانه یه فیرکراون.

روژنامه: بۆ جوونی تۆ حیزبایه تی که چه مکی خۆرناوایه و ئیسلامیه کانیان پنه یان بۆ برده وه هه وه کو خۆیان دطین ووهکو نه تهنه راتیفیکی (جه ماعه) که چه مکی ئیسلامیه، تا چه نه کاریگه ری له سه ره پرسه ئایینی و سه روت و دروشمه دینییه کانه به جیه ئیشته وه؟

* هیچ گومانیکم له وه دا نییه که بۆ ئایین و ئایینییه روه ران نه بوونی حیزبی ئیسلامی باشتره له بوونی، من که ئه م قسه یه ده که م به رپرسم به رامبه ری و له پینشینه و ژیرخانیکی فیکری قوله وه ئه م رایه م ده خمه په رو، نییه ئایینی هه مووانه و هیچ که سه مافی ئه وه ی نییه بۆ خۆی قۆرخی بگات و ته جروه ش سه لماندی حیزبو حیزبایه تی به ئایین به باریکی نیگه تیفا به سه ر ئاییندا ده شکیته وه، رۆلی سه ره کی ئایین مروؤف گوپینه، به راستکردنه وه ی بیرو بینشی به رامبه ر به خاوه گه ردوون و سه رقه و ژبان، به په روه رده کردنی رۆح و ده روون دارشتنی ئه خلاقی، به دروستکردنی په یوه ندیه کی خۆشه وستی له نیوان مروؤف و ده رووبه ریدا، کۆی ئه م کاره مه زانه ی ئایینی سه رقه لیکه ی زانوا چاکساز پنی هه لده سن و رۆحیکی نۆی به به ری مروؤف کۆمه لگه دا ده که نه وه... ده ره نانی ئایین له کۆمه لگه، ده ره نانی رۆحه له جه سه ت و خالیکردنه وه ی ژبانه له سه رۆکو جه وه سه رو مانا. مه ی دانی راسته قینه ی ئایین و ئیسلام له م جیه گه دایه نه ک تلاتینی سیاسی بوون به به شیک له گه ندله ی و ناپاکیه که ده رقه ح به نیشتمان و هاو لاتی ئه م هه ریمه ئه نجام ده دریت، چه مکی چه ماعه ئه و مانا مه فه ومه ی نییه حیزبی ئیسلامی لیکه ده داته وه، چونکه ئه گه ر ئه و حیزبه ئیسلامیه چه ماعه بن، ئه و سه رۆکی حیزبه که شه ئیمامه و به یعه ت پیکردنی پۆیست و واجبه، ئیمه ده بیته بپرسین کام سه رۆکی حیزبی ئیسلامی ئیمامه و کامه یان ده ستدریژکار (باغی)ه بۆ سه ر ئیمام؟ چونکه دوو ئیمام له یه ک کاتدا

زانایان حوکی ترسناکیان به رامبه ریان ده رکردوه، من پیموانیه له ئه مرۆدا حیزبی ئیسلامی بانگه شه ی چه ماعه بکه ن و بۆخویشان ئه وه یان لا ساغ بووته وه که مه فهومی چه ماعه به رینترو فراوانتره له حیزبیک ئیسلامی، به لام به دووری نازانم بۆ شه رعه ندنی کۆبوونه وه حیزبیه که و قه ناعه ت پیکردنی ئه ندامان، جار جار یک په نای بۆ به ن و وه ک ئه ده بیاتیکی ئامزه ی پنی بدن...

له وانه یه ئه و حیزبه ئیسلامیه چه ماعه بکه ن و بلین: ئایا سیاسه ت له ئیسلامدا له سه ره موسولمان و بۆ موسولمان حه رام و نه شیواه؟

به بیرو من سیاسه ت دیاره یه کی کۆمه لایه تیه و ئه داکردنی به ئه قلو ئاوه زی مروؤفه و گه ریداره و هه موو مروؤفیک به بی جیاوازیی مافی کاری سیاسی هه یه و یاسا ئایین له که سی قه دهغه ناگات، به لام گه ره که سیاسه ت به ئایین پیرۆز نه کریت و به ناوی ئایینه وه تلاتینی سیاسی نه کریت، ئیسلام مروؤفه کانه ئاماده و په ره ره ده کات بۆ ئه وه ی عادلترین سیاسه ت و دروستترین مامه له ی هاو لاتی بکه ن، سیاسییه کانه فیرده کات له گه ل خاکی خه لکو خوادا درۆو خیانه ت نه کن، به زه یی به رامبه ر هه ژاران و نه داران له دلو ده روونی سیاسییه کانه ده روونیت و هه ستو هیه کی به رپرسیاریتی له مروؤفا ده خولقینیت و له به رده م هه موو قسه و بریاریکدا خۆی به به رپرس ده زانیت...

به بۆ جوونی من بوونی حیزبی ئیسلامی به مجۆره ی هیه، به خزمه تی یه کیتی و پارتی ده شکیته وه، له لایه که وه دیموکراسیه ته ئیقلیچه کی کوردستان ده شه رعین و له لایه کی تره وه به بیانوی چالاکی حیزبی ئیسلامی له مزگوته کانه دا ده یان بریاری نادرست دژ به مه لاره مزگوت ده رده کن، له لام حیزبه ی پرۆسه یه بۆچی ده سه لات خۆشی دیت له خالیکردنه وه ی کۆمه لگه ی کوردی له ئایین و به ها ئایینییه کانه؟! به دیلی لاخستنی به ها ئایینییه کانه چیه بۆ کۆمه لگه ی کوردی؟ ئه و به هایانه ی که رۆژگاریکی گیانی جوامیری و خۆشه وستی شه هیدبوون و فیداکاری بۆ خاکی نیشتمان لای مروؤفی کورد دروستده کرد، له کۆی ره وایه به کۆن و رزاو نه شیوا ی ته ماشا بکه ن؟! ئیسلامیوونیکی ره سه نو ریشه داره له ناخی مروؤفی کورد و په یوه ندیه کۆمه لایه تی و رۆحیه کانیاندا، چون و به چ پیوه ریکی ئه قلی و ئه خلاقی ده بیته ده سه لات به گژی ئه و به ها ره سه نانه دا بچیته وه؟! من ده زانم که سانیکی نه زان و که لفام ئه و رۆله نیگه تیغه ده بین و ده سه لاتی کوردی به نا قاریکی خراپدا ده بن و سه رکرده سیاسییه کانیان توشی هه له و تیکه و تن ده که ن...

کورد ناتوانیت له ئاوه ندی سنی ده وه لاتی ریشه ئیسلامیدا (ئیزان، تورکیا و حکومه تی شیعه ی عیراق)، عه لمانییه تیکه لاتیکی و لادینی به رقه رار بگات و گه لانی ده وره به رمان به مندلیکی ناشه رعیمان بزنان و بۆ تیا بردنمان ده ست له بینمان بنین... نووسه ر خاوه نی ئیمتیازی گۆفاری هه ژان بوو، که گۆفاریکی فکری بوو، ئیستا ده رناچیت.

وهلامی ئه و پرسیاره ی هه موومان به دوایدا ویلین!

سیروان رهشید

پیناچیت ئیستا میلیه تک هه بیته هینده ی کورد گیروده ی دهستی سه رکرایه تیه که ی بیته، چونکه ئه م سه رکرایه تیه:
* بریاره کان له ژووری تاریکو له پشته ی پرده وه درده کات.
* تاکره وانه بریاره داو پرس به خه لکانی شاره زاو میلیه ت ناکن.
* زانیاری له میلیه ت دهشارنه وه شه فاقیه تی سیاسییان نییه.
مه سه له به کی زور گرنگ که روژانه له زهینی هه موو کوردیکو به تابه تیش که رکوییه کان خول دهخواته وه، پرسیاریکی بیوه لامه، که ئایا چاره نووسو ئاینده ی که رکوکو ناوچه دابراوه کانی دیکه ی کوردستان چی لیدیت؟

رووبه ی گشتی خاکی هه ریمی کوردستان ۸۲ هه زارو ۶۲۰ کیلومه تر دووچایه، به لام نزیکه ی ۴۰ هه زارو ۵۶۷ کیلومه تر دووچای ئه و رووبه ره له چوارچیه ی ماده ی ۱۴۰ دا چاره نووسی نادیاره، که دهکاته ۴۸٪ ی رووبه ی خاکی هه ریمی کوردستان، که له ناوچه جیناکۆکه کانی: که رکوک، شهنگال، زومار، تهلهغه، شیخان، هه مدانیه، مهخمور، دوزخورماتوو، خانهقین، شاره بان، مهندهلی، به دره و جهسان پیکیت.

بۆ به لاداخستی کیشه ی که رکوک، ئیستا ۲ شه جیندا له ئارادیه: ۱- عه ره ب به سوتنه و شیه وه داوا دهکن که رکوک وهک ئیستا پارێزگایه ک بیته سه ره به مه رکه ز: ۲- به شیکه تورکمانه کان به پشتیوانی دره کی دهیانه ویت که رکوک بکریته هه ریمیکی سه ره بخۆ. ۳- کورد دهیه ویت که رکوک بخریته سه ره هه ریمی کوردستان.

سه رکرایه تی کورد له پینج سالی رابردو دا شکستی هینا له وه ی بتوانیت که رکوک بگه رینیته وه سه ره هه ریمی کوردستان، سه ره ئای ئه و شکسته شیان له وکاته وه دهستی پیکرد که هه ر پینج نوینه ره که ی کورد له ئه نجومه نی حوکم (تاله بانی، بارزانی، د. مه محمود عوسمان، سه لاهه دین به هادین و حاکم دارا نوره دین) له قانونی ئیداره ی دهوله تدا له کۆتایی سالی ۲۰۰۲ دا قبولیان کرد، که سنووری هه ریمی کوردستان ئه و ناوچانه بیته که پیش ۹ ی نیسانی ۲۰۰۳ به دهست هه ریمی کوردستانه وه بوون.

ئیستا ئه گه ری گه رانه وه ی که رکوکو ناوچه کانی تر بۆ سه ره هه ریمی کوردستان خه ریکه له مه حال نزیک ده بیته وه، هه موو ئاماره کانی رو له وه ن که رکوک بکریته هه ریمیکی سه ره بخۆ، ئه م ریگه چاره یه ش وهک پینشیازی داهاتووی ستیفان دیمستورای نیرده ی نه ته وه به ککر تووه کان له عیراق، به ناچاری له لایه ن سه رکرایه تی کورده وه قبول بکریته، هه ره وک چۆن له حوزهرانی رابردو دا دیمستورا له په رله مانی کوردستان وتی: «پینشیازه کانی نه ته وه به ککر تووه کان وهک عیلاجی دکتور وایه بۆ نه خۆش، که هه ندیکجار مروقی نه خۆش هه زناکات ئه و عیلاجانه بخوات، به لام له ناچاریدا ده بیته به کاری به یینیت».

گه رانه وه ی که رکوک بۆ سه ره هه ریمی کوردستان، پینوسی به وه لاندیکی به پلان و به رنامه دار ژراوی سه رکرایه تی کورد هه یه، له م هه وه لشد پینسته سه رکرایه تی کورد پرس به شاره زانیانی بواره که وه رۆلی زیاتر به که رکوکیان بدات، که له رابردو دا حساب بۆ خه لکی که رکوک نه کرا وه له به ری ئه وان هه ولیری و سلیمانی و بادینییه کان بریاریان له کیشه که داوه.

ئیستا نزیکه ی نیوه ی خاکی کوردستان (۴۸٪) له به رده م چاره نووسی نادیاریه.
* ئایا سه رکرایه تی کورد له به ر سه لاهیته ی گرییه سه ته وتیه کان ته نازول له وه رگرتنه وه ی خاکی خۆی ده کات؟

* ئایا به هوی نزیکونه وه ی کوردو تورکیا، کورد رازی ده کریته به کردنی که رکوک به هه ریمیکی سه ره بخۆ؟

بۆچی سه رکرایه تی کورد هیچ شتی که له به ره ی چاره نووسی که رکوکو ناوچه جیناکۆکه کانی تر به خه لکی کوردستان و که رکوییه کان نالیت؟
ئهمانه ئه و پرسیارانه که هه موومان به دوا ی وه لامه که ییدا ویلین!

دهنگت بیستراوه
اسیاسیک

www.asiacell.com خزمه تگوزاری به شادریووان ۱۱۱

سو په ر مارکیتی

ئهمجد رهباتی

لای ئیمه بازار بکه

به جۆری باش
کالی جوان
مۆدیلی نوێ
نرخه گونجاو
دهناسرپینه وه

ناو نیسان: سلیمانی شه قامی باز ته یی مه لیک مه محمود
به رام به ر به فزینخانه ی بیدایی
Mob: 07701562765

HOSH YAR CO.

General Contracting & Fuel Production Ltd.

هوشیار شیار

شرکه هوشیار شیار

کۆمپانیای هوشیار ئاماده به بۆ جیه جیکردنی هه موو پروژه یه ک له بواره کانی: (پرد، ریگاوبان، باله خانه)

کرین و فروشتن و گواستنه وه ی سوتنه مه نی به کریدانی سۆفل و بلدوزه رو حاده و ته لابه و (.....)

www.hoshyarcompany.com
Sulaimaniyah: Malik Mahmud Str. Next Bennayee Gas Station
Tel: +964 (0) 53 318 3450 +964 (0) 770 152 1275 +964 (0) 770 154 8918